

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

29 oktober 2008

Beleidsbrief

Ontwikkelingssamenwerking

Beleidsprioriteiten 2008-2009

ingediend door de heer Kris Peeters,
minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Institutionele Hervormingen,
Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme,
Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid

INHOUD

	Blz.
1. Inleiding	3
1.1 Mondiale context	3
1.2 De internationale ontwikkelingsagenda	4
2. Prioriteiten van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking	5
2.1 MDG 1: Extreme armoede en honger	5
2.2 MDG 4-6: Gezondheid	7
2.3 MDG 8: Mondiaal partnerschap voor ontwikkeling	10
2.4 Uitvoering kaderdecreet Duurzame Ontwikkeling als bijdrage aan MDG 7	11
2.5 De Millenniumdoelstellingen: stand van zaken in de Vlaamse partnerlanden	12
3. Ontwikkelingssamenwerking begint in Vlaanderen	14
3.1 Vlaanderen informeert	14
3.2 Vlaanderen sensibiliseert	14
3.3 Het Zuiden in de media	16
3.4 Maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzame handel	16
3.5 Gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking	17
4. De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking in het Zuiden	18
4.1 Landenprogramma's	18
4.1.1 Zuid-Afrika	18
4.1.2 Mozambique	19
4.1.3 Malawi	22
4.2 Zuidelijk Afrika: subregionale steun via internationale organisaties	23
4.3 Handel, ondernemerschap en economische ontwikkeling	25
4.4 Humanitaire hulp	26
5. Middelen voor ontwikkelingssamenwerking	28
 Bijlage: Overzicht van de nieuwe initiatieven in 2009	 30
Afkortingen	30

1. Inleiding

1.1 Mondiale context

Mondialisering maakt de wereld kleiner en welvarender. Nieuwe opkomende economieën en ontwikkelingslanden winnen meer terrein op het economische wereldspeelveld. Ze staan momenteel in voor 30,1 % van 's werelds bruto binnenlands product (BBP), leiden de economische wereldgroei (China: 11%; India 9%) en consumeren meer dan de helft van 's werelds energieverbruik. De gemiddelde inkomens nemen toe in Zuid en Zuid-Oost Azië, Latijns- Amerika, en op het Afrikaanse continent. De baten van de mondialisering zijn echter ongelijk verdeeld.

In Sub-Sahara Afrika, waar Vlaanderen actief is op het terrein, schommelde de economische groei de jongste 4 jaar tussen 6% en 6,9%. Daarmee kende de regio de hoogste groeicijfers sinds decennia. Extreme armoede nam met 6% af sinds 2000. Er geldt echter een wijdverspreide opvatting dat hoge economische groei zich niet noodzakelijk omzet in snelle vooruitgang naar de Millenniumdoelstellingen (MDG's) en de menselijke ontwikkeling.

In de Minst Ontwikkelde Landen (MOL's), die zich vooral in Sub-Sahara bevinden, daalde het aandeel van de inwoners die zich met minder dan 1 dollar per dag moeten behelpen¹ slechts van 40,4 procent in 1990 naar 36,1 procent in 2005.² Als dat tempo wordt aangehouden, bedraagt het aandeel allerarmsten in 2015 nog 33 procent. Ondanks deze positieve evolutie staat men nog veraf van 20,2 procent extreme armoede tegen 2015 - de Millenniumontwikkelingsdoelstelling voor de MOL's.

Het voorjaar 2008 kondigde een abrupte wijziging aan in de ontwikkelingscontext. Voor het eerst sinds 1973 werd de wereld geconfronteerd met een combinatie van stijgende voedsel- en olieprijsen en financiële turbulentie. Deze vormen, gezien hun impact op groei, inflatie en distributie, een destabiliserende factor voor economieën in noord en zuid. Volgens de Wereldbank resulteren de hoge voedsel- en energieprijzen in de 41 armste landen in een vermindering van drie tot tien procent van het BNP.³

Het World Development Report 2008 van de Wereldbank stelde dat de landbouw als motor van ontwikkeling jarenlang verwaarloosd werd in de landen in ontwikkeling. Slechts 4% van de publieke investeringen in Sub-Sahara Afrika gingen naar de landbouwsector, waardoor slechts 5 van de 48 landen in de regio in hun eigen voedselbehoeften konden voorzien. De capaciteit van de landen in het zuiden om een antwoord te bieden op de gevolgen van de stijgende grondstofprijzen en de klimaatveranderingen is daardoor in de loop der jaren afgenomen. De conferentie van de Voedsel en Landbouw Organisatie (FAO) die op 3-4 juni 2008 gehouden werd in Rome bracht dit probleem terecht onder de aandacht van de internationale gemeenschap. De 16de sessie van de VN Commissie inzake Duurzame Ontwikkeling (CSD 16) kaartte aan dat de vooruitgang van de laatste vijf jaar inzake de verwezenlijking van de MDGs door de voedselcrisis is verloren gegaan en naar schatting 100 miljoen personen bijkomend in kritieke armoede heeft geduwd.⁴

Het Gemeenschappelijk VN-Programma voor de bestrijding van HIV/AIDS, UNAIDS, stelt in zijn jaarlijks rapport dat er in 2007 wereldwijd 2,5 miljoen meer mensen besmet werden met het aidsvirus, terwijl binnen diezelfde periode maar aan 1 miljoen extra mensen anti-retrovirale middelen werd toebedeeld. Aan het huidige tempo zullen de meeste landen het doel van de

¹ In augustus 2008 stelde de Wereldbank dat de grens voor extreme armoede vanaf heden op 1,25 dollar/dag ligt. Bron: World Bank: Development Research Group, The developing world is poorer than we thought, but no less succesful in the fight against poverty, Augustus 2008

² Indien het aantal extreem armen in absolute cijfers worden berekend, dan neemt dit aantal toe van 212,4 miljoen in 1990 naar 277 miljoen in 2005. Deze absolute stijging is te wijten aan de bevolkingsgroei. Bron: The Least Developed Countries Report 2008, UNCTAD

³ World Bank, Double jeopardy: responding to high food and fuel prices, 2 juli 2008

⁴ Precieze statistische cijfers zijn, door de recentheid van de voedselcrisis, nog niet bekend

universele toegang tot aidsremmers niet halen tegen 2010. Indien er geen versnelling is van de preventieve en medische hulp, zal de druk van de epidemie op huishoudens, gemeenschappen en samenlevingen blijvend toenemen.

Tot slot merk ik dat de voortschrijdende klimaatveranderingen negatieve gevolgen op de ontwikkelingsuitdagingen in het zuiden met name de landbouw, voedselzekerheid, volksgezondheid, armoedebestrijding en gendergelijkheid niet uitblijven. Niet alleen het aantal klimaatrampen maar ook de intensiteit van de rampen neemt toe, terwijl zowat 98% van de slachtoffers van klimaatrampen in de landen in ontwikkeling leeft. Ook Sub-Sahara Afrika beschikt niet over de middelen en de capaciteit om zich aan te passen aan de gevolgen van de opwarming van de aarde, terwijl de gevolgen daar het meest voelbaar zijn. Het VN klimaatpanel (IPCC) schat de kosten van adaptatie aan de klimaatwijzigingen op 5 à 10 procent van het Afrikaanse BBP. Algemeen kunnen we stellen dat klimaat de kloof tussen noord en zuid verdiept. Het Ontwikkelingsprogramma van de VN (UNDP), het Milieuprogramma van de VN (UNEP), de Wereldbank en het IPCC roepen de donorgemeenschap dan ook op om klimaat sterker te integreren in het ontwikkelingsbeleid.

1.2 De internationale ontwikkelingsagenda

Vlaanderen heeft de ambitie een betrouwbare donor te zijn, en schaart zich daarom achter de internationale afspraken op het gebied van ontwikkelingssamenwerking. In samenwerking met haar partners levert de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking een bijdrage aan de realisatie van een aantal Millenniumdoelstellingen en hanteert het de principes uit de Verklaring van Parijs. Ook wil Vlaanderen meer aandacht besteden aan de gevolgen van de klimaatveranderingen in haar ontwikkelingsbeleid. Graag wil ik in deze beleidsbrief toelichten hoe Vlaanderen de internationale ontwikkelingsagenda tot uitvoering brengt.

De Millennium-Ontwikkelingsdoelen

In september 2000 ondertekenden de 189 lidstaten van de VN de Millenniumverklaring en verbonden zich tot een aantal afspraken aangaande armoedebestrijding, economische, sociale en democratische ontwikkeling voor de landen in ontwikkeling - Afrika in het bijzonder. Uit deze verklaring werden de acht Millennium-Ontwikkelingsdoelen (MDG's) gedistilleerd waarvan de meeste 2015 als streefdatum hebben.

Uit het Globale Monitoring Rapport 2008 van de Wereldbank en het IMF blijkt dat bij gelijkblijvend beleid de MDG's wellicht niet overal zullen worden gehaald tegen 2015. De wereld lijkt goed op weg voor wat betreft het halveren van extreme armoede en het voorzien in veilig drinkwater. Dit geldt echter niet voor een groot aantal landen in Sub-Sahara Afrika. Toch stelt het rapport dat de Millenniumdoelen voor de meeste landen haalbaar zijn, indien er een versnelling komt van de hulp en indien er meer inclusieve vooruitgang wordt geboekt.

De hoge voedsel - en energieprijzen herinneren de wereld aan de noodzaak om blijvend op de MDG's in te zetten. Dit vond ook zijn neerslag in de *High Level Meeting* van de VN die op 25 september doorging in New York. Tijdens deze bijeenkomst werd de geboekte vooruitgang geëvalueerd, tekortkomingen geïdentificeerd en engagementen genomen om concrete inspanningen, middelen, en mechanismen te voorzien en om tekortkomingen te verbeteren.

De Verklaring van Parijs

Het High Level Forum dat op 2-4 september doorging te Accra besprak de vooruitgang die geboekt werd inzake de doeltreffendheid van de hulp en stelt dat er nog meer aandacht dient te gaan naar eigenaarschap van de ontvangende landen, het verhogen van de wederzijdse aansprakelijkheid, en een de verbetering van de effectiviteit van de hulp.

Het toenemende belang van het effect van de klimaatveranderingen

In 2009 beslist de internationale gemeenschap over een opvolgingsverdrag voor het Kyoto Protocol. De gevolgen van de opwarming op de landen in ontwikkeling staan centraal bij het bereiken van een internationale consensus.

2. Prioriteiten van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking

De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking wordt geschraagd door de MDG's. Met het oog op het maximaliseren van de effectiviteit van de hulp, en in samenspraak met de partnerlanden, concentreert de hulp zich op een beperkt aantal MDG's. De strijd tegen honger en extreme armoede (MDG 1), de verbetering van de gezondheid van de bevolking in de partnerlanden (MDG 4-6) en een mondiaal partnerschap voor ontwikkeling (MDG 8) zijn prioritair.

Conform met de bepalingen uit het kaderdecreet van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking zijn de transversale thema's gender, kinderrechten, hiv/aids en goed bestuur opgenomen in onze samenwerkingsprogramma's. Via het Kaderdecreet voor duurzame ontwikkeling wordt recentelijk meer rekening gehouden met MDG 7: een duurzame leefomgeving in het zuiden. In 2009 zal de nodige aandacht besteed worden aan beleidscoherentie, één van de doelstellingen die opgenomen werden in het kaderdecreet. Het is vanzelfsprekend dat tijdens de resterende maanden van deze legislatuur de continuïteit van het beleid in relatie tot het regeerakkoord gerespecteerd blijft.

2.1 MDG 1: Extreme armoede en honger

Groei reduceert armoede, maar niet even snel en niet overal

De economische groei in ontwikkelingslanden kwam de afgelopen vijf jaar overeen met 7 procent. De stijging van de grondstofprijzen bracht wind in de zeilen van grondstofexporterende landen. Verwacht wordt dat deze groei slechts minimaal zal afnemen als gevolg van de financiële turbulentie in de industrielanden. Deze groei voltrekt zich niettemin ongelijkmatig. Het is dan ook al te simplistisch de ontwikkelingslanden als één landenblok voor te stellen. In Sub-Sahara Afrika bijvoorbeeld boekten 18 landen de voorbije 10 jaar een gemiddelde groei van 5,5 procent, terwijl 20 andere landen een zeer lage groei boekten.

Uit voortgangsrapporten blijkt dat de wereld als geheel MDG 1 wellicht zal halen. De regio Sub-Sahara Afrika dreigt, ondanks haar gunstige groeicijfers, deze trein te missen. Hieruit volgt dat economische groei an sich geen voldoende voorwaarde is voor armoedevermindering in de ontwikkelingslanden. Dat deze vlieger niet opgaat kent vele oorzaken. Vooreerst blijkt de bevolkingsgroei in ontwikkelingslanden veel hoger te liggen dan in industrielanden. Om enige gunstige effecten van de economische groei op de armoede te realiseren moet daarom een nog sterkere groei geboekt worden. Tekenend is dat armoede procentueel wel (gestaag) afneemt, maar dat het absolute aantal armen de afgelopen jaren is toegenomen. Ten tweede blijkt de groei geconcentreerd binnen de grondstoffenexport. Dat houdt in dat de kassa maar voor een beperkt aantal actoren in de samenleving rinkelt. De inkomensongelijkheid tussen arm en rijk neemt logischerwijze toe, wat enige vordering in de armoedebestrijding ongemoeid laat. De private consumptie neemt dan ook aan een veel trager tempo toe dan het BBP. Ten slotte spelen enkele omgevingsfactoren: het gebrek aan goed bestuur, vrede, stabiliteit, een kwalitatief macro-economisch beleid, een gunstig investeringsklimaat,...

De voedselcrisis stortte een extra 100 miljoen mensen in armoede

In januari 2008 was de voedselprijsindex van de FAO met 60% toegenomen tegenover januari 2006. Deze versnelde prijsstijging kende verschillende oorzaken, zowel aan vraag- als aan aanbodzijde van de wereldmarkt. We vermelden de bevolkingstoename, de consumptiegroei, een aantal mislukte oogsten o.a. als gevolg van de opwarming van de aarde, de toenemende teelt van energiegewassen i.p.v. voedingsgewassen, de structurele verwaarlozing van de landbouw in ontwikkelingslanden, de toegenomen energie- en grondstofprijzen, exportbeperkingen,...

Aangezien zo goed als alle Afrikaanse landen netto voedselimporteurs zijn, kunnen we algemeen stellen dat deze het zwaarst worden getroffen door de prijsstijgingen; in het bijzonder de armere stedelijke bevolking.

Tot diezelfde conclusie kwam de Wereldbank. Deze stelde in een recente studie vast dat de stijgende voedselprijzen tussen 2005 en 2007 de armoede met gemiddeld 3 procentpunten heeft doen toenemen, wat het aantal armen in de wereld met naar schatting 73 tot 105 miljoen wereldburgers uitbreidt (MDG 1).⁵ De stijgende prijzen vergroten bovendien de inkomensongelijkheid. De voedselrellen en de galopperende inflatie tasten de stabiliteit van het land aan. Volgens de Wereldbank dreigen de jarenlange wereldwijde inspanningen ten voordele van de MDG's door deze crisis te worden ongedaan. Hieronder schets ik in het kort de effecten van de voedselcrisis op de MDG's waar Vlaanderen op inzet.

Ondervoeding (MDG 1) en de gezondheidszorg (MDG 4,5 en 6)

Ondervoeding, en dan vooral onder kinderen, beïnvloedt de incidentie van ziekten en de kans op sterftegevallen. Bij ondervoeding neemt de weerstand tegen ziekten af, terwijl tropische ziektes zoals malaria zich momenteel sterker verspreiden als gevolg van de klimaatverandering. Het is de belangrijkste doodsoorzaak bij (jaarlijks) ongeveer 3,5 miljoen mensen en draagt bij tot 35 procent van de ziekten bij kinderen onder 5 jaar. Gebrek aan veilig voedsel tijdens de zwangerschap verhoogt het risico op overlijden bij het baren en staat in voor meer dan 20 procent van de moedersterfte.

De voedselveiligheid (MDG 1) en ecologische duurzaamheid (MDG 7)

Klimaatverandering beïnvloedt neerslag, temperatuur en de natuurlijke watervoorraad voor landbouw in gevoelige regio's. In Sub-Sahara Afrika bijvoorbeeld, kunnen droogtegebieden zich uitbreiden tot 60 à 90 miljoen hectare. Volgens het IPCC zal hierdoor 50 procent van de regenafhankelijke gewassen in Afrika verdwijnen tegen 2020. Andere ontwikkelingsregio's zoals Latijns-Amerika en Zuid-Azië zullen ook verliezen kennen in landbouwproductie, wat de inspanningen ten aanzien van rurale armoede teniet doet. Het aantal mensen getroffen door ondervoeding kan hierdoor toenemen met 600 miljoen tegen 2080. Het is bekend dat een verminderde voedselzekerheid op zijn beurt een enorme rem vormt op de economische ontwikkeling.

De voedselcrisis (MDG 1) en het mondiaal partnerschap (MDG 8)

De voornaamste verandering naar aanleiding van de voedselcrisis voor wat betreft de opbouw van het mondiaal partnerschap voor ontwikkeling houdt in dat het besef stilaan doordringt dat er meer moet worden geïnvesteerd in de landbouw en landelijke ontwikkeling als motor van voedselproductie en ontwikkeling.

Op 15 april 2008 verscheen de International Assessment on Agricultural Science and Technology for Development (IAASTD). Dit document werd samengesteld door meer dan 400 wetenschappers over heel de wereld, in samenwerking met 30 regeringsvertegenwoordigers uit de verschillende regio's. Het argumenteert dat kleinschalige landbouw de oplossing is om op lange termijn zowel de voedselproductie uit te breiden, alsook de ecologische draagkracht van de landbouw te respecteren. De FAO-top te Rome diende de wereldwijde voedselvoorziening aan te pakken en nieuwe strategieën te ontwikkelen in de strijd tegen honger. In het slotdocument van de top engageren de deelnemende landen zich tot financiële hulp aan kleine boeren en zien ze vooral een uitweg in het opdrijven van de voedselproductie, het verder vrijmaken van de handel in landbouwproducten en het stimuleren van verder onderzoek. Naar aanleiding van de conferentie werden 12 miljard US\$ bijkomende middelen gemobiliseerd voor voedselhulp, bovenop de eerder dit jaar toegezegde extra middelen van 6,06 miljard US\$.

De Europese Commissie stelde op 18 juli voor om, bovenop de extra middelen voor noodhulp, een miljard euro te besteden aan de ontwikkeling van landbouw in de ontwikkelingslanden. Het geld zou in 2008 en 2009 worden ingezet via internationale en regionale organisaties en komt van ongebruikte landbouwsubsidies. In november moet de Raad en het Europees Parlement zich uitspreken over dit voorstel van beslissing.

⁵ Wereldbank, Double Jeopardy: Responding to High Food and Fuel Prices, 2 juli 2008

Blijvend op de agenda van de internationale samenwerking

De Wereldbank, de OESO en de FAO verwachten niet dat de gemiddelde voedselprijzen nog zullen dalen vóór 2015, het jaar waarin de Millenniumdoelstellingen gerealiseerd moeten zijn. Dit veronderstelt dat aanvullende inspanningen noodzakelijk zijn om het effect (op korte en lange termijn) van de voedselcrisis op de verwezenlijking van de MDG's te minimaliseren.

Vlaamse inzet ten aanzien van MDG 1

De uitbanning van extreme armoede en honger vereist een combinatie van verschillende sectorale en thematische interventies. Daartoe behoren het stimuleren van inclusieve economische groei ten gunste van de armen, het scheppen van meer en betere banen en mogelijkheden om inkomsten te verwerven voor zowel vrouwen als mannen in kleine en micro-ondernemingen en het mobiliseren van meer investeringen door de particuliere sector.

De stijging van de voedselprijzen had twee gevolgen: de noden in de ontwikkelingslanden namen toe, terwijl de hulpverlenende organisaties over onvoldoende middelen beschikten om duurder geworden voedsel aan te kopen. Daarom besliste de Vlaamse regering medio 2008 om een miljoen euro ter beschikking te stellen aan het Wereldvoedselprogramma (WFP), het VN orgaan dat wereldwijd voedselhulp verstrekt.

De internationale aandacht voor hulpverlening op korte termijn mag echter de noodzaak voor structurele actie op lange termijn niet op de achtergrond drukken, wil de internationale gemeenschap deze crisis op een duurzame manier bestrijden. Op 9 mei deed de minister hierover een mededeling aan de Vlaamse regering. Vlaanderen leverde vervolgens een inhoudelijke bijdrage aan de internationale conferentie van het FAO over de voedselproblematiek en de link met de voortschrijdende klimaatverandering. Binnen de Belgische delegatie nam een Vlaamse vertegenwoordiging deel aan de voedseltop.

Gelet op de mededeling aan de Vlaamse regering en de conclusies van de voedseltop, werden volgende structurele maatregelen naar voor gebracht:

In de *bilaterale landenprogramma's* wordt de sectorale focus op landbouw en voedselzekerheid van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking gehandhaafd. Landbouw en voedselzekerheid behoren momenteel tot de sectorale focus in de lopende programma's in Zuid-Afrika (zie 4.1.1) en Malawi (zie 4.1.3).

In het *multilateraal beleid* verleent de Vlaamse regering een bijdrage van 1 miljoen euro aan een programma van het International Trade Centre UNCTAD/WTO, dat de versterking beoogt van de regionale handel in acht lidstaten van de Zuidelijk Afrikaanse Ontwikkelingsgemeenschap (SADC). Dit licht ik toe in het deel 4.2 van deze beleidsbrief.

Om een structurele oplossing te vinden voor voedselcrisissen in ontwikkelingslanden, moet hen economische perspectieven worden geboden in de landbouwsector – de motor voor potentiële groei. Concreet betekent dit dat de Vlaamse Regering de inspanningen steunt om de verbetering van de *markttoegang voor landbouwproducten* en de *verlaging van landbouwsubsidies* tot stand te brengen, waarbij uitdrukkelijk rekening wordt gehouden met de inspanningen van de Europese landbouwsector in het kader van de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid. De Vlaamse regering benadrukt, in haar beslissing van 19 juli 2007, dat vrijhandelsovereenkomsten primair gericht moeten zijn op ontwikkeling, de uitroeiing van armoede en een rechtvaardige verdeling van de voordelen van globalisering. Dit zal de koers zijn die ik in mijn beleid zal bevestigen.

Voor wat betreft het aspect armoedebestrijding binnen MDG 1 investeert Vlaanderen in werkgelegenheid in de Zuid-Afrikaanse provincies Vrijstaat en Limpopo (zie 4.1.1). Via het Vlaams Waarborgfonds en door indirecte hulp aan de Helpdesk Import Vlaanderen en de vzw Ex-change, wens ik het ondernemerschap en de handel in het zuiden te stimuleren. Meer hierover in deel 4.3.

2.2 MDG 4-6: Gezondheid

Binnen de MDGs zijn drie doelen geformuleerd die zich richten op gezondheid: het met tweederde terugdringen van kindersterfte (MDG 4), het met driekwart verminderen van moedersterfte (MDG

5), en het stoppen en terugdringen van de verspreiding van hiv/aids, malaria en andere ziektes (MDG 6).

Kindersterfte

Tussen 1960 en 2006 halveerde het aantal kindersterftes van 20 tot minder dan 10 miljoen. Ondanks de vele hindernissen – niet in het minst aids en conflicten in Oost en Zuid Afrika – blijkt de kindersterfte sinds 1990 in een gunstige zin te evolueren. In 2006 werd wereldwijd 72 sterfgevallen opgetekend per 1000 geboortes; dat is 23 procent minder dan in 1990. Van de 191 landen met data voor de periode 1990-2006 blijken 129 landen goed op weg om de doelstelling te halen.

Ondanks de bemoedigende vooruitgang in de kindercare, zal dit niet in alle regio's leiden tot het behalen van MDG 4. De overlijdenskans van kinderen onder de vijf jaar in ontwikkelingslanden nam in de periode 1990-2006 af van 10,1 naar 7,9 procent, een vooruitgang die niet zal volstaat om tegen 2015 een reductie van twee derden te boeken. In 27 landen is het aantal kindersterftes gelijk aan of hoger dan dat in 1990. Ze bevinden zich voornamelijk in Sub-Sahara Afrika, de regio waar slechts 3 landen⁶ op weg zijn om de MDG te bereiken. Ook in het Midden-Oosten en in Zuid-Azië valt de vooruitgang beneden de verwachtingen. Hoopvol alvast is de vaststelling dat bijna een derde van de 50 Minst Ontwikkelde Landen de kindersterfte heeft gereduceerd met 40 procent t.o.v. 1990.⁷

Moedersterfte

Om kindersterfte te doen dalen is de verbeterde gezondheid van vrouwen cruciaal. Het overlijden van de moeder of postnatale verzwakkingaandoeningen (zoals fistel) blijken vaak nadelige effecten te hebben op het voortbestaan van het kind.

Meer dan 70% van de moedersterftes wordt veroorzaakt door vijf complicaties: ernstige bloeding, infecties, onveilige abortie, eclampsie en barenso obstructie. Jaarlijks sterft meer dan een half miljoen vrouwen aan complicaties tijdens de zwangerschap, wat overeenkomt met 400 op 100.000 geboortes. Slechts 1 vrouw op 4 ontvangt prenatale zorg en 40% bevalt zonder technische assistentie. Om tegen 2015 universele toegang voor zwangerschapszorg te bekomen zal men 330.000 vroedvrouwen nodig hebben.

Op 15 jaar tijd (tussen 1990 en 2005) nam het aantal moedersterftes wereldwijd af met 5,4 procent.⁸ Om MDG 5 te bereiken moet dit percentage vanaf heden *jaarlijks* geboekt worden. Statistieken leren ons dat 99 procent van de moedersterftes zich in de ontwikkelingslanden bevinden. In Sub-Sahara is geen vooruitgang geboekt op deze MDG en is het sterfterisico veruit het hoogst (ongeveer 1 op 16 geboortes).⁹

Hiv/aids, malaria en andere ziektes

In 2007 werd het aantal HIV-besmettingen op 33,2 miljoen geschat. Sinds de besmetting zijn in totaal meer dan 25 miljoen mensen gestorven aan aids. Toch neemt het aantal doden als gevolg van aids af: in 2001 stierven 3,9 miljoen mensen als gevolg van aids, in 2007 nog 2,1 miljoen mensen. Op onderstaande figuur (uit het recente vorderingsrapport van UNAIDS)¹⁰ lezen we dat het totaal aantal hiv besmettingen wereldwijd licht blijft toenemen.

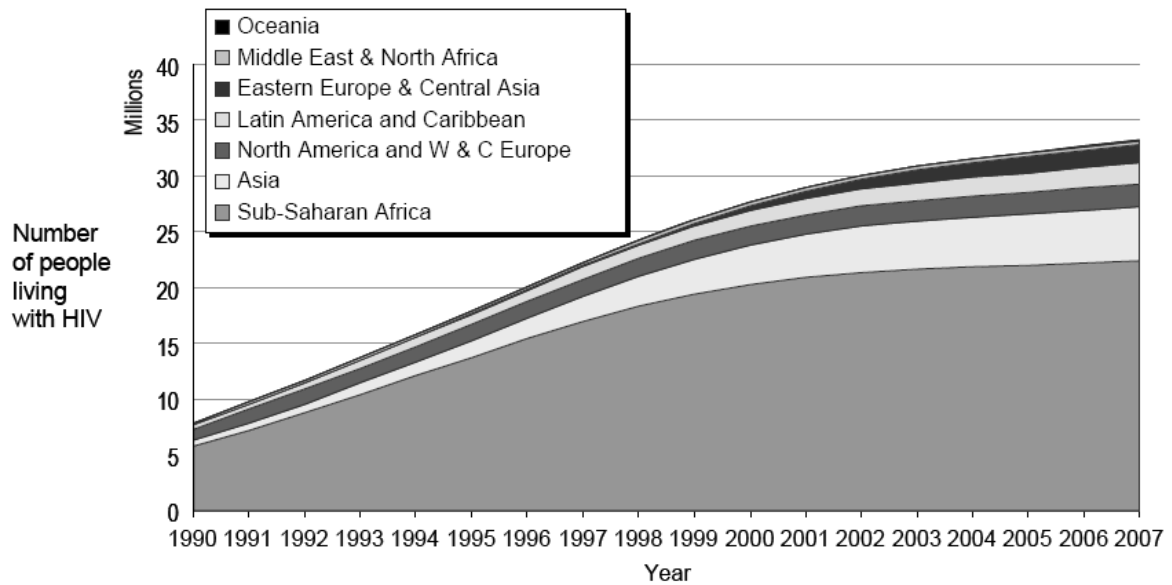
⁶ Kaapverdië, Eritrea en Seychellen

⁷ UNICEF, The state of the world's children 2008

⁸ De beschikbaarheid van precieze cijfers is problematisch. Slechts één geboorte op acht gebeurt in een land dat statistieken over geboortes en sterftes administratief bijhoudt.

⁹ World Health Organisation, World Health Statics 2008

¹⁰ UNAIDS, Progress Report 2008

Hoewel de hiv/aids-epidemie zich wereldwijd verspreidt, springt de prevalentie in Sub-Sahara het meest in het oog. De regio huisvest 68 procent van alle hiv-positieve volwassenen en 90 procent van alle hiv-positieve kinderen ter wereld. 76 procent van 's werelds steftgevallen a.g.v. aids bevinden zich in Sub-Sahara Afrika. Opmerkelijk is het genderspect. Terwijl in de rest van de wereld de besmetting een gelijke man-vrouw verdeling volgt, stellen we in de regio vast dat 61 procent van de patiënten vrouwelijk zijn.

Positief is dat de voorziening van anti-retrovirale middelen in 2007 toenam met maar liefst 42 procent t.o.v. 2006. We spreken zelfs van een vertienvoudiging van de medische voorziening op vijf jaar tijd. Toch kan de huidige hulpvoorziening de epidemie niet bijbenen. In 2007 zijn er wereldwijd 2,5 miljoen extra mensen besmet geraakt met het aidsvirus, terwijl binnen diezelfde periode aan 1 miljoen extra mensen anti-retrovirale middelen werden toebedeeld. Hierdoor ontving amper 30 procent van de patiënten in 2007 een behandeling. Het doel van de universele toegang tot aidsremmers drijft, ondanks de verhoogde inspanning, verder af.

Hiv en aids blijken vooral gevaarlijk in combinatie met *tuberculose*, een co-infectie die één van de hoofdoorzaken is van de sterfgevallen. De helft van de hiv- en aidspatiënten ontwikkelen TBC. In zuidelijk Afrika is zelfs 77% van de TBC patiënten ook besmet met hiv. Het toenemend aantal aidspatiënten tussen 1990 tot 2006 verklaart onder meer waarom de TBC-prevalentie in Afrika in die periode toenam van 1.703.191 naar 4.233.723.¹¹

In 2006 stierven wereldwijd 1,7 miljoen mensen aan tuberculose. Hoewel kostenefficiënte behandeling tegen de ziekte al meer dan 50 jaar beschikbaar is, blijkt het virus nog in opmars in ontwikkelingslanden en landen in een transitie-economie. De doelstelling om TBC prevalentie tegen 2015 te halveren (t.o.v. 1990) zal niet gehaald worden in Afrika en Oost-Europa. In 2006 nam het aantal nieuwe tuberculosegevallen met 9,2 miljoen toe in vergelijking met 2005.¹²

Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) werden in 2006 247 miljoen gevallen van malaria geregistreerd. Daarvan kenden 881.000 een dodelijke afloop. Ongeveer 90 procent van de malariasterftes komt voor in Sub Sahara Afrika en 85% is jonger dan vijf jaar. Het aantal muskietennetten nam tussen 2004 en 2007 toe van 30 naar 95 miljoen. In de 22 Sub-Sahara Afrikaanse landen met data nam het aantal kinderen onder vijf die een medische behandeling tegen de ziekte ontvingen af van 41 procent in 2000 naar 34 procent in 2005.

¹¹ WHO Report 2008, Global tuberculosis control, summary by WHO region

¹² WHO Report 2008, Global tuberculosis control - surveillance, planning, financing

Vlaamse inzet ten aanzien van MDG 4-6

In het bilateraal beleid levert Vlaanderen een structurele financiële bijdrage aan *Sector Wide Approach* (SWAp) voor de volksgezondheid in Mozambique (4.1.2) en vanaf 2009 ook in Malawi (4.1.3). Dergelijke concentratie van internationale donoringen t.a.v. het betrokken ministerie van volksgezondheid is de beste garantie om de doeltreffendheid van de hulp te maximaliseren. In de indirecte samenwerking steunt Vlaanderen in Mozambique een aantal NGO's die actief zijn in de gezondheidssector. Deze werken rond de preventie van hiv/aids, infrastructuur en opleiding van gezondheidspersoneel.

In de samenwerking met internationale organisaties verwijs ik naar de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) en het Gemeenschappelijke Programma van de VN voor de Strijd tegen hiv/aids (UNAIDS). Beiden worden uitvoerig toegelicht onder het hoofdstuk over subregionale steun in Zuidelijk Afrika via internationale organisatie (zie 4.2).

2.3 MDG 8: Mondiaal partnerschap voor ontwikkeling

MDG 8 gaat over de operationele doelstellingen die vooral de ontwikkelde landen moeten verwezenlijken ter ondersteuning van de ontwikkelingslanden in de realisatie van de andere zeven doelstellingen. Het gaat hier over handel, markttoegang voor de minst ontwikkelde landen, schuldverlichting, werkgelegenheid voor jongeren, toegang tot betaalbare geneesmiddelen en technologieoverdracht. Het Vlaamse beleid heeft aandacht voor enkele onderwerpen die daar nauw mee aansluiten.

Waardig werk

Ieder moet het recht hebben om zijn mogelijkheden te ontwikkelen om armoede te ontvluchten via waardig en productief werk. Eén van de specifieke subdoelstellingen van MDG 8 heeft betrekking op waardig werk voor jongeren. Wereldwijd is de werkloosheid onder jongeren van 15 tot 24 jaar tussen 1995 en 2006 gestegen van 12,1% naar 13,6%. In 2005 was de jeugdwerkloosheid het grootst in Noord-Afrika (34,5%) en Sub-Sahara Afrika (18,3%) ten opzichte van 13,8% in de geïndustrialiseerde landen.

Handel

Een open, op regels gebaseerd, voorspelbaar en niet-discriminerend handelssysteem kan een belangrijke bijdrage leveren tot het bereiken van de MDGs doordat het ontwikkelingslanden in staat stelt om te participeren in de snelle groei van de wereldeconomie. Veel hangt af van de leest waarop het mondiale handelsregime is geschoeid. Hoewel handel wel degelijk een potentiële hefboom voor ontwikkeling is, is zij op zich niet voldoende. Handel alleen zal niet leiden tot een duurzame en evenwichtige economische groei. Een gepast macro-economisch beleid dient de omgeving te scheppen waarin dergelijke groei kan plaatsvinden. Het ontwikkelen van een dergelijk beleid is de verantwoordelijkheid van de ontwikkelingslanden.

Volgens directeur-generaal Pascal Lamy zal door het mislukken van het Doha-overleg in Genève 130 miljard dollar aan toegezegde verminderingen van heffingen verloren gaan. Het grootste deel van de winst, volgens Lamy zowat twee derden, zou naar de ontwikkelingslanden gaan.

Vlaanderen stelt zich achter het Europese handelsbeleid en is voorstander van de op 15 oktober 2007 aangenomen EU strategie van Hulp voor Handel Strategie. Het omhelst de klassieke handelsgerelateerde hulp, maar ook capaciteitsopbouw. De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking blijft verder steun voorzien voor initiatieven die de handel in en vanuit onze Vlaamse partnerlanden bevorderen. Zo verleent de Vlaamse regering o.m. een bijdrage van 1 miljoen euro aan een programma van het International Trade Centre UNCTAD/WTO, dat de versterking beoogt van de regionale handel in acht lidstaten van de Zuidelijk Afrikaanse Ontwikkelingsgemeenschap (SADC).

Volume en doeltreffendheid van de ontwikkelingshulp

De VN heeft onder MDG 8 opgeroepen om meer geld ter beschikking te stellen aan ontwikkelingslanden die zich inzetten voor armoedebestrijding. Uit de cijfers van de OESO/DAC blijkt echter dat er een terugval was in het volume van de ontwikkelingshulp in 2007. In percentage van BNI

bedroeg de Europese hulp 0,38% van het BNI in 2007, terwijl dit in 2006 nog opliep tot 0,41%. Door de dalende ODA-hulp en als gevolg van de voedselcrisis en klimaatverandering, blijken de MDGs in toenemende mate in het gedrang te komen. Op de Europese Raadszitting herbevestigden de lidstaten met nadruk de doelstelling om tegen 2010 0,56% van het BBP en in 2015 0,7% van het BBP voor te behouden voor ontwikkelingshulp.

Niet alleen het volume, maar ook de kwaliteit en de effectiviteit van de ontwikkelingshulp moet omhoog, zoals aan bod kwam tijdens het derde *High Level Forum* in Accra. De nadruk lag er op een sterker eigenaarschap van het ontwikkelingsproces door de ontwikkelingslanden, sterkere partnerschappen, en resultaatgerichtheid en wederzijdse aansprakelijkheid. Tijdens de conferentie werd ook het belang van samenwerking tussen overheid, de civiele maatschappij en de bedrijfs wereld beklemtoond.

Ook op de Europese raadszitting van mei 2008 engageerden de lidstaten zich om radicale hervormingen voorop te stellen om de efficiëntie van de hulp op te drijven, daarbij gericht op de Verklaring van Parijs (2005), de Europese Consensus inzake Ontwikkeling (2005) en de Gedragscode over Complementariteit en Arbeidsdeling (2007). Men legt ook sterke nadruk op de steun voor transversale ontwikkelingsthema's: mensenrechten, democratie, goed bestuur, gendergelijkheid en ecologische duurzaamheid. Aandacht wordt besteed aan de impact van niet-ontwikkelingsthema's, zoals onderzoek & ontwikkeling, migratie (brain drain), energie- en klimaatbeheer.

Vlaamse inzet ten aanzien van MDG 8

Vlaanderen wil bijdragen tot een mondiaal partnerschap voor ontwikkeling en volgt daarom de besprekingen in de belangrijkste ontwikkelingssamenwerkingfora, zowel op Europees als internationaal niveau. Het is vanzelfsprekend dat ik zowel binnen de bilaterale als de multilaterale samenwerking de principes van de Verklaring van Parijs respecteer, die een maximale effectiviteit van de hulp beogen. Daarnaast engageert Vlaanderen zich om een actieve bijdrage te leveren tot het halen van de budgettaire norm van 0,7% van het BBP voor het totaal van uitgaven voor Officiële Ontwikkelingshulp (zie hoofdstuk 5).

Om het eigenaarschap van de ontwikkeling in het zuiden te vergroten, zet Vlaanderen in op capaciteitsopbouw van het ondernemerschap, handel en ontwikkeling. De initiatieven in dat kader beschrijf ik onder deel 4.3.

Ten slotte vereist een wereldwijd partnerschap voor ontwikkeling een draagvlak in het Noorden. De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking informeert de Vlaamse bevolking daarom regelmatig over haar activiteiten in het Zuiden, subsidieert projecten voor ontwikkelingseducatie, ondersteunt gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking en stimuleert initiatieven van de vierde pijler (zie hoofdstuk 3)

2.4 Uitvoering van het kaderdecreet Duurzame Ontwikkeling als bijdrage aan MDG 7

Het inclusief beleid inzake duurzame ontwikkeling veronderstelt dat de Vlaamse ontwikkelings-samenwerking naast de economische en sociale dimensie ook rekening houdt met de ecologische leefomgeving in het zuiden (MDG 7). Recente publicaties wijzen er ons op dat armoede en milieudegradatie elkaar onderling versterken. De staat van het milieu en de productiviteit van natuurlijke bronnen bepalen zowel het tempo als het patroon van pro-armoede groei.

Klimaatverandering en ontbossing

Elf van de voorbije twaalf jaar behoren tot de meest warmste jaren sinds eerste metingen (1850). Het meest recente UNDP impactrapport (AR4) is zeer duidelijk: de mens is met zekerheid de belangrijkste oorzaak van de klimaatverandering. De broeikasuitstoot veroorzaakt door menselijke activiteit nam tussen 1970 en 2004 toe met 70 procent.

20 procent van de mondiale uitstoot is toe te wijzen aan ontbossing. Tussen 1990 en 2005 verloor de wereld drie procent van haar bebost oppervlak, aan een tempo van 13 miljoen hectaren per jaar. In 2007 nam de ontbossing in het amazonewoud met 34 procent toe t.o.v. 2006. Oorzaak is vooral de omzetting van bosgebied in landbouwoppervlak in ontwikkelingslanden – niet in het minst voor de teelt van sterk gesubsidieerde energiegewassen voor de productie van biobrandstoffen. In 54 procent van de ontwikkelingslanden daalt het bosoppervlak. Het verlies is vooral het grootst in de tropische bossen van Sub-Sahara Afrika, Latijns-Amerika en de Caraïben.

Drinkwater en sanitatie

Toenemende waterschaarste is een direct gevolg van de opwarming. Daarnaast stelt een toenemende urbanisatie in de ontwikkelingslanden grotere noden met betrekking tot watervoorziening. In Sub-Sahara Afrika hebben ongeveer 300 miljoen mensen geen toegang tot water van behoorlijke kwaliteit en 450 miljoen mensen hebben geen sanitaire faciliteiten. Zuid-Azië daarentegen maakt enorme vooruitgang in de voorziening van drinkwater, maar minder in sanitatie; terwijl Latijns-Amerika en de Caraïben trage vooruitgang maken.

Vlaamse inzet ten aanzien van MDG 7

De Vlaamse overheid wenst de principes, afgesproken op de *Wereldtop over Duurzame Ontwikkeling in Johannesburg*, Zuid-Afrika in september 2002, ten uitvoering te brengen. Voor wat ontbossing en watervoorziening verwijs ik naar de ontwikkelingsprojecten van collega Hilde Crevits, de minister voor leefmilieu. Sinds 2002 werden vanuit het *Vlaams Fonds Tropisch Bos* 43 projecten ondersteund voor een totaal bedrag van 3.112.854 euro. Het Fonds werd in 2006 geëvalueerd en zet in op meer bebossings- en herbebossingsprojecten in de context van klimaatbeheer. Tegelijk wordt gestreefd naar een wezenlijke bijdrage voor biodiversiteitsbehoud en de sociale ontwikkeling van de betrokken bevolkingsgroepen. Ik zal de mogelijkheid onderzoeken om het Vlaams Fonds Tropisch Bos actief in te zetten in de Vlaamse partnerlanden. Ook de inspanningen van het *Vlaams Partnerschap Water voor Ontwikkeling* vallen binnen het opzet van de aanpassing aan het klimaat. Vlaanderen engageert zich in dat kader om 6 miljoen mensen aan sanitatie of drinkbaar water te helpen. Coördinatie tussen de verschillende Vlaamse beleidsdomeinen beoogt de ontwikkelings- en de milieudimensie van deze projecten te verzoenen.

In de bilaterale landenprogramma's kijk ik in de eerste plaats naar samenwerking rond voedselzekerheid en landbouw. Deze vormen een belangrijke sector in de samenwerking met Malawi en Zuid-Afrika. Omdat bekend is dat het klimaat een sterke impact heeft op de landbouwproductiviteit, werd klimaatverandering als transversaal thema opgenomen in de strategienota voor Malawi (2009-2013).

2.5 De Millenniumdoelstellingen: stand van zaken in de Vlaamse partnerlanden

Op onderstaande tabel kunnen we de ontwikkeling volgen van de Millenniumdoelstellingen in de Vlaamse partnerlanden. We stellen vast dat er vooruitgang wordt geboekt op sommige indicatoren en op andere dan weer niet. De gezondheidsdoelstellingen zullen niet gehaald worden, anderzijds is er meer en meer vooruitgang op het vlak van gendergelijkheid in het onderwijs en de beschikbaarheid van drinkbaar water en sanitatie. Zo kondigde Zuid-Afrika in augustus 2008 op de wereldwaterweek te Stockholm aan nu al de MDG inzake drinkbaar water en sanitatie gehaald te hebben. Vooral wat betreft de strijd tegen armoede lees ik bemoedigende rapporten. Steeds meer mensen in de partnerlanden bevinden zich (op het moment van de metingen) boven de armoedegrens en indien het huidige tempo aanhoudt is de kans reëel dat de halvering van de armoede tegen 2015 een haalbare kaart is.

Omdat er enige vertraging speelt op het cijfermateriaal is het momenteel onmogelijk om een adequate inschatting te maken van de impact van de gestegen olieprijs en de voedselcrisis op de MDGs in de partnerlanden. Dit belet niet dat ik in mijn beleid anticipeer op een mogelijke achteruitgang op de indicator van extreme armoede, onder meer op basis van inschattingen van de Wereldbank en het IMF. Een verslechterde ruilvoet of een buitensporige inflatie zijn mogelijke gevolgen.

De Millenniumdoelstellingen: stand van zaken in de Vlaamse partnerlanden

	Malawi		Mozambique		Zuid-Afrika	
	1990	2006	1990	2006	1990	2006
MDG 1 - Vóór 2015 extreme armoede en honger halveren t.o.v. 1990						
Percentage van de bevolking onder de armoedegrens	54 (1991)	45	69,4 -1997	54,1 -2003	50 -1993	41 -2007
Percentage van de kinderen onder 5 jaar met ondergewicht	27.2 -1992	22.0 -2004	27.0 -1995	23.7 -2003	9.0 -1994-95	11.5 -1999
MDG 2 -Vóór 2015 basisonderwijs voor alle kinderen						
Percentage van de kinderen dat basisonderwijs volgt	48.6 -1991	73.0	42.9 -1991	76	90.3 -1991	96.0
MDG 3 - Vóór 2015 gendergelijkheid (in basis & secundair onderwijs tgn 2005)						
Scholingsgraad meisjes t.o.v. jongens (basisonderwijs)	0.84 -1991	0,95	0.75 -1991	0.86	0.99 -1991	0.96 -2004
Sterftecijfer van kinderen onder 5 jaar per 1000 levendgeborenen	221	118	235	138	60	69
MDG 5 - Vóór 2015 moedersterfte met drievierde verminderen t.o.v. 1990						
Moedersterfte per 100.000 levendgeborenen	620 -1992	1100 -2005	1500	520 -2005	230	400 -2005
MDG 6 - Vóór 2015 hiv/aids, malaria en andere ziekten een halt toeroepen						
Percentage van zwangere vrouwen met HIV (in antenatale centra) centra	17.4 -1994	15 -2005	11.7 -2000	14.7 -2002	0.7	27.9 -2003
Tuberculose-incidentie per 100.000 mensen	258	377,1	176,9	442,7	300,6	940,2
MDG 7 - Een duurzame leefomgeving waarborgen						
Percentage van het land bedekt met bos	41.4	36.2	25.5	24.6 -2005	7.6	7.6 -2005
Percentage van de bevolking met toegang tot goede waterbronnen	40	76	36	42	83	93
Percentage van de bevolking met voldoende sanitaire voorzieningen	47	60	20	31	55	59
Percentage van de stedelijke bevolking dat in sloppen woont	94.6	89,9	94.5	79,5	46.2	28.7 -2005
MDG 8 - Werken aan een mondiaal partnerschap voor ontwikkeling						
Schuldkwijtschelding onder HIPC initiatief (miljoen \$)	-	1278 -2008	-	2758 -2008	-	-
Schuldafbetaling als percentage van export van goederen en diensten	28.0	8.3	17.3	0.8	0.0	3.2
Percentage werklozen bij 15-24 jarige jongeren	-	-	-	-	45.0 -1998	60.1 -2003
Aantal telefoonlijnen per 100 inwoners	0.31	0.99	0.34	0.33	8.99	9.88

Geen vooruitgang en MDG wordt niet gehaald
 Vooruitgang maar MDG wordt niet gehaald (*ceteris paribus*)
 MDG wordt gehaald (*ceteris paribus*)

Bronnen:

UN MDG database online (<http://mdgs.un.org>), Malawi MDG Report 2007, Mozambique MDG Report 2005, South Africa Development Indicators 2008, World Bank Online MDG Atlas (<http://devdata.worldbank.org/atlas-mdg/>).

3. Ontwikkelingssamenwerking begint in Vlaanderen

3.1 Vlaanderen informeert

2008

Het derde jaarverslag van de Vlaamse Ontwikkelingssamenwerking sloot wat vorm en stijl betreft aan bij de vorige edities. Om aanschouwelijker en concreter te rapporteren over de activiteiten werd gekozen voor een nieuwe aanpak. Guy Poppe, gewezen VRT journalist en verknocht aan Afrika, was de geknipte figuur om dit op een creatieve wijze te realiseren. Het activiteitenverslag heeft een Nederlandstalige en Engelstalige versie.

Op 15 februari 2008 werd het Vlaamse official development assistance (ODA) rapport 2007 gepubliceerd, waarin elke bestede euro in de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking wordt vermeld, toegelicht en gekaderd binnen de bestaande programma's en samenwerkingsovereenkomsten.

Naar aanleiding van het eerste werkjaar van het beleidsdomein Internationaal Vlaanderen, werd het 'Jaarbeeld 2007 Internationaal Vlaanderen' gedrukt. Hierin besteedde men aandacht aan de samenwerking met partnerland Malawi.

Op 15 en 16 november zal het VAIS deelnemen aan de European Development Days in Straatsburg. Een tweetalige stand informeert de bezoeker in woord en beeld over de principes, actieterreinen en realisaties van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking.

Met een duurzame handelsmarkt in de kerstmaand wordt de Vlaamse burger geïnformeerd en warm gemaakt voor producten die met respect voor het Zuiden zijn geproduceerd. Om zoveel mogelijk burgers te bereiken, sloeg het VAIS de handen in elkaar met de Stad Gent. De duurzame markt "duurzaam past in ons kraam" mocht op het Gentse St. Baafspein als opwarmer fungeren voor de kerstmarkt.

2009

Het jaar 2009 staat in het teken van 15 jaar samenwerking met Zuid-Afrika. Annemie Struyf en Lieve Blancquaert kregen de opdracht om een aantal projecten in Zuid-Afrika in woord en beeld te vatten in een boek dat aan de Vlaamse burger zal worden voorgesteld. De projecten geven de samenwerking in de loop van 15 jaar weer. Het boek verschijnt in het voorjaar van 2009.

Vlaanderen Vakantieland brengt een reportage over Zuid-Afrika en Mozambique waarbij de projecten van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking de rode draad vormen. De uitzending is eveneens voorzien voor het voorjaar 2009. Vlaanderen Vakantieland is een programma met hoge kijkcijfers en een divers publiek.

Tot slot zal niet alleen het activiteitenverslag beschikbaar zijn in een Engelstalige versie; er liggen ook plannen ter tafel voor de aanmaak van een Engelstalige website. Voor wat betreft de samenwerking met Mozambique zal belangrijke informatie in het Portugees raadpleegbaar zijn.

3.2 Vlaanderen sensibiliseert

2008

In het kader van sensibilisering wordt in 2008 verder samengewerkt met de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand. Naast een subsidie van 250.000 euro voor een structurele financiering voor het behoud en de verdere uitbouw van de deskundigheid in de

maatschappelijke zetel te Brussel wordt eveneens het programma 'Scholenbanden', dat specifiek gericht is op ontwikkelingseducatie, gefinancierd ten bedrage van 379.000 euro.

Het decreet ontwikkelingseducatie stelt middenveldorganisaties in staat projectvoorstellen in te dienen rond sensibilisatie. In 2007 werd de oproep gelanceerd rond het thema 'de 4de pijlerbeweging'. In 2008 werden tot dusver 4 organisaties ter subsidiëring geselecteerd voor in het totaal 365.540 euro. Het opvallende was dat de klassieke educatie-organisaties binnen deze oproep grotendeels afwezig bleven en nieuwe, jonge organisaties met weinig ervaring inzake educatie en sensibilisering meedingden.

De belofte in de voorgaande beleidsbrief om werk te maken van de uitbouw van een 'helpdesk Vierde Pijler', die een ondersteunende functie heeft voor de vele maatschappelijke initiatieven wordt ook ingelost. Een eerste fase van de helpdesk voor de 4de pijler is geconcretiseerd. De webstek voor de 4de pijler is gebouwd. Deze website bundelt alle initiatieven die thuishoren onder de noemer '4de pijler'. Het is de bedoeling dat de verschillende spelers elkaar vinden, dat ze meer over elkaar te weten komen, dat de verschillende spelers informatie kunnen vergaren, ervaringen uitwisselen en kennis delen en dat de 4de pijlerorganisaties kunnen netwerken.

De Vlaamse Regering heeft ook op 18 juli 2008 beslist om 11.11.11 vzw, de koepel van de Vlaamse Noord-Zuidbeweging, te subsidiëren voor het verder uitbouwen van de helpdesk voor de 4de pijler. In samenwerking met het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking (VAIS) zal 11.11.11 vzw de helpdesk en het vormingsaanbod operationaliseren om kwaliteitsversterking voor 4de pijlerorganisaties te ondersteunen en samenwerking met andere lokale Noord-Zuidgroepen te bevorderen, met de bedoeling om het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking te verbreden. Enerzijds wordt een loketfunctie uitgebouwd: de 4de pijlerorganisaties zullen de helpdesk, met de website als spil, kunnen consulteren voor begeleiding, ondersteuning en doorverwijzing. Anderzijds wordt een vormingsaanbod uitgewerkt voor 4de pijlerorganisaties en voor begeleiders van lokale groepen. De bedoeling van de vorming en opleiding is om de werking van de 4de pijlerorganisaties te ondersteunen en de kwaliteit ervan te versterken.

2009

De helpdesk en de website voor de vierde pijler zullen in 2009 geoperationaliseerd worden. De website zal regelmatig geüpdatet worden en het aantal organisaties in de databank zal toenemen. De webstek zal ook veel actuele en praktische informatie bevatten voor de 4de pijlerspelers en voorbeelden van goede praktijken binnen de sector. Er zullen kwalitatieve vormingsmomenten georganiseerd worden en er wordt een instrument ontwikkeld om de kwaliteit van de werking van de 4de pijler te evalueren. Bovendien zullen de 4de pijlerorganisaties de helpdesk kunnen contacteren om vragen te stellen. Men zal ook werken aan een doorverwijzingsfunctie voor training en adviesverlening met betrekking tot specifieke vragen en/of materies die veelvuldig aan bod komen.

Eind 2008 zal ik een nieuwe oproep voor projectvoorstellen lanceren. De weerhouden projecten zullen gesubsidieerd worden met de budgetmiddelen voor 2009.

Vanaf het voorjaar van 2009 zal een nieuw onderzoek uitgevoerd worden om de morfologie van de 4de pijler te verfijnen, om de werking van de organisaties en de effecten die zij genereren in het zuiden door te lichten en om de mogelijkheden en noden ter ondersteuning en professionalisering van de 4de pijlerorganisaties in kaart te brengen.

3.3 Het Zuiden in de media

2008

De toenemende globalisering heeft niet geleid tot meer aandacht voor het buitenland in de media, integendeel, er is zelfs sprake van een inkrimping van media-aandacht. Thema's betreffende de Noord-Zuidproblematiek komen slechts sporadisch aan bod.

Om meer aandacht te verkrijgen voor de Noord-Zuidproblematiek werden verschillende initiatieven ondernomen in 2008. Voor de vierde keer reikte Vlaanderen de Noord-Zuid persprijs uit. Zowel IPS – een nieuwsagentschap gespecialiseerd in thema's als globalisering, Noord-Zuidrelaties en ontwikkelingssamenwerking – als Mo* magazine werden verder ondersteund in 2008.

De gezamenlijke nieuwssite (www.mo.be) die in het voorjaar van 2007 officieel van start ging werd ook in 2008 verder gesubsidieerd. Naast de verbreding en de verdieping van het bereik van beide mediaspelers, is het de bedoeling om met dit instrument een nieuwe en vooral jongere doelgroep aan te spreken. Ten slotte zal deze nieuwssite een middel zijn om een breder draagvlak te krijgen binnen het ruimere middenveld, door naast de Noord-Zuidproblematiek, ook milieu-, mensenrechten-, minderheden- en andere thema's aan bod te laten komen.

Er werd met Wereldmediahuis vzw (VU Mo*magazine) en IPS een beheersovereenkomst gesloten. Omdat een groot deel van de doelstellingen gemeenschappelijk zijn voor beide organisaties, werd voor de realisatie van 3 subsidies gekozen voor een gezamenlijke beheersovereenkomst.

2009

Zowel de specifieke producten Mo* magazine en IPS, als de nieuwssite, zal ik in 2009 ondersteunen. Zoals hoger aangegeven wil ik in 2009 de Noord-Zuid Persprijs uitreiken.

3.4 Maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzame handel

2008

De Vlaamse overheid wenst de duurzame handel met en de duurzame economische ontwikkeling van het Zuiden te bevorderen. Enerzijds wordt via instrumenten als de Helpdesk Import Vlaanderen, de werking van de vzw Ex-Change en het waarborgfonds voor microfinanciering gewerkt rond ondernemerschap in het Zuiden (zie 4.3).

Anderzijds wenst de Vlaamse overheid mee te werken aan een duurzame(re) wereldhandel via het ondersteunen van eerlijke handel en aanverwante initiatieven. De Vlaamse overheid blijft Fair Trade promoten. Eerlijke handel biedt de zuiderse boer een eerlijk en stabiel inkomen. Omdat deze beweging de consument vertrouwd maakt met duurzame handel, vervult deze ook een belangrijke signaalfunctie.

De 4C code (Common Code for the Coffee Community) is een initiatief van stakeholders uit de koffiesector (producenten, handelaars, vakbonden en ngo's) die wensen te streven naar een breed gedragen certificering met minimumnormen op sociaal, economisch en ecologisch vlak, teneinde de koffiesector op een duurzamer niveau te tillen. De 4C Code werd op punt gesteld en wordt o.m. toegepast in samenwerking met de Colombiaanse koffiefederatie. Vlaanderen leverde een bijdrage van 150 000 € zodat 300 Colombiaanse landbouwersgezinnen uit de provincie Antioquia een 4C certificatie kunnen bekomen.

Van 3 tot 13 oktober werkt Vlaanderen opnieuw mee aan de week van de Fair Trade.

2009

Het is de bedoeling verder te werken rond de 4C aanpak. Dit kan een verbreding betekenen naar andere producten zoals cacao of katoen, alsook de vorm aannemen van sensibiliserende acties in Vlaanderen. Tevens kijken wij naar mogelijkheden om 4C projecten mee in te zetten in initiatieven in de Vlaamse partnerlanden.

Tenslotte kunnen ook multilaterale programma's rond duurzame wereldhandel ondersteund worden waarbij het de bedoeling is om de zwakste boeren te ondersteunen. Om duurzame handel te stimuleren wordt in 2009 één miljoen euro aan extra middelen voorzien aan het eerder vermelde programma van het International Trade Centre UNCTAD/WTO, dat de versterking beoogt van de regionale handel in acht lidstaten van de Zuidelijk Afrikaanse Ontwikkelingsgemeenschap (zie 4.2).

3.5 Gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking

2008

In 2008 heeft de Vlaamse Regering met 17 Vlaamse gemeentebesturen een convenant gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking 2008-2010 gesloten. Voor de eerste maal konden de gemeentebesturen wiens convenant afgelopen was een verlenging aanvragen. Van de 23 aanvraagdossiers waren er 19 aanvragen voor een verlenging en 4 gemeenten dienden een nieuwe aanvraag in. Met twee nieuwe gemeenten werd een convenant gesloten. De convenant gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking 2005-2007 van 15 lokale besturen werd verlengd voor de periode 2008-2011.

De Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten (VVSG) verzorgt de begeleiding en de vorming van de gemeenten die met de Vlaamse overheid een convenant gesloten hebben of dit in de toekomst van plan zijn.

Het Hoger Instituut voor de Arbeid (HIVA) en Instituut voor de Overheid voerde een evaluatie uit van de uitvoering van het Decreet Convenants Gemeentelijke Ontwikkelingssamenwerking voor de periode 2005-2007. Op basis van de resultaten zal onderzocht worden of een aanpassing van dit decreet gewenst is. De aanpassingen aan het decreet worden voorbereid met het oog op indienen in de volgende legislatuur.

2009

De gemeentebesturen die dit wensen konden zich voor 1 oktober 2008 kandidaat te stellen voor het sluiten van een convenant voor de periode 2009-2011. Ook de gemeentebesturen die een convenant gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking hadden gesloten voor de periode 2006-2008 kunnen een verlenging aanvragen. Voor de betoelaging van de nieuwe convenants 2009-2011 en voor de verlengingen werd een beleidskrediet van 2.451.000 euro op de ontwerpbegroting 2009 voorzien.

Ten einde de kwaliteit van het gevoerde beleid gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking te verhogen, worden de dossiers met de verlengingsaanvragen in concurrentie gebracht met de nieuwe dossiers. Enkel die dossiers met de meeste merites zullen in aanmerking genomen worden voor convenants met de Vlaamse overheid.

4. De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking in het Zuiden

4.1 Landenprogramma's

4.1.1 Zuid-Afrika

2008

In Zuid-Afrika wordt de samenwerking in de provincies Limpopo, KwaZulu-Natal en de Vrijstaat. Verdergezet. De Vlaamse bijdrage draagt bij tot de realisatie van MDG 1, waarbij werkgelegenheid en voedselzekerheid de belangrijkste componenten zijn en MDG 8 (recht op waardig werk).

Werkgelegenheid en voedselzekerheid

In 2008 werd een subsidie van 4,5 miljoen euro vastgelegd voor de financiering van de jaren 3, 4 en 5 van het *Agribusiness Development Academy* programma van de provincie Limpopo. Dit programma richt zich op de ondersteuning van de nieuwe ondernemers, die tengevolge van de landherverdeling een landbouwbedrijf opgestart hebben. We werken daarbij zowel rechtstreeks met de boeren als met de ondernemers uit de toeleverende en verwerkende landbouwindustrie. Door de capaciteitsopbouw te verbeteren willen we met dit programma de opkomende zwarte boeren kansen geven om uit de overlevingslandbouw te stappen. Het programma geniet zeer veel politieke steun in de provincie. Zowel de Premier van Limpopo als de minister van Landbouw volgen de implementatie concreet op. Het laatste half jaar werden 13 trainingsprogramma's uitgevoerd en werden zes grote uitvoerders aangesteld voor het ontwikkelen van leermateriaal en trainingen in diverse disciplines. Ook werden samenwerkingsovereenkomsten afgesloten met toeleveranciers en verwerkers van landbouwproducten.

Voor het programma rond voedselzekerheid in KwaZulu Natal werd in 2007 de laatste vastlegging gedaan, zodat de aandacht van het VAIS nu ten volle naar de opvolging van het programma gaat. In 2008 werden in de 8 gemeenten van de vier districten subprojecten ontwikkeld die door het programma gefinancierd worden. Naargelang de locatie en prioriteiten richten deze zich op landbouwtechnische investeringen, kwalitatieve verbetering van de schoolmaaltijden en maatregelen op vlak van voorlichting over de link tussen voeding en gezondheid.

In de provincie Vrijstaat in Zuid-Afrika financiert Vlaanderen een programma inzake werkgelegenheid en ontwikkeling van KMMO's. Over een periode van vijf jaar (2005-2009) gaat 3,75 miljoen euro naar het programma *Job Creation and Small-, Medium and Micro Enterprises*. De doelstelling is om tenminste 3.500 nieuwe banen te creëren tegen 2010, of 3500 stabiele inkomens voor evenveel gezinnen.

Uitdagingen voor de programma's in Zuid-Afrika zijn vooral de administratief-financiële procedures die dergelijke grote programma's met zich meebrengen en de implementatie soms vertragen en een tekort aan voldoende menselijke capaciteit voor de uitvoering van programma's en projecten. Ook hier probeert het agentschap ondersteuning te verlenen. Tijdens de jaarlijkse consultatie tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika werd hier dieper op ingegaan en werden ervaringen tussen de verschillende provincies met elkaar vergeleken en uitgewisseld.

In onze werking in Zuid-Afrika wordt gestreefd naar een zo groot mogelijke samenhang en synergie met andere acties die door de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking en andere Vlaamse beleidsdomeinen uitgevoerd worden. De door ons gesubsidieerde vzw *Ex-change*, die experts en managers uitzendt, heeft aan het departement Landbouw en Milieu van de provincie KwaZulu Natal expertise geleverd op vlak van hervorming en procesbeheer. Voor het Agribusinessprogramma van Limpopo wordt beroep gedaan op *Ex-Change* voor de ondersteuning van de nieuwe landbouwbedrijven op technisch- en managementvlak. De provincie Limpopo en het Departement

Landbouw tonen belangstelling om op basis van het model van Ex-Change een eigen provinciaal kenniscentrum op te zetten, specifiek voor de landbouwsector.

Wat betreft andere beleidsdomeinen is er een ondersteuning toegezegd van 272.000 € voor de periode 2008-2009, door het Departement Werk en Sociale Economie van collega minister Van Brempt. Deze middelen gaan naar een pilootproject rond sociale economie, dat zich richt op het voedselprogramma van de scholen die deel uitmaken van het voedselzekerheidsprogramma dat Vlaanderen financiert. Door aan dit programma een luik tewerkstelling en sociaal ondernemerschap toe te voegen, wordt de voedselproductie voor de lokale markt gestimuleerd. Dit pilootproject vindt aldus een solide vertrekbasis voor haar investering, terwijl het voedselzekerheidsprogramma er een interessante invalshoek bij krijgt.

Planning, opvolging en evaluatie

De uitvoering van enkele programma's heeft vertraging opgelopen. In de provincie Vrijstaat is daarom de uitvoering van diverse ODA-aanrekenbare ontwikkelingsprojecten momenteel voorwerp van intern onderzoek door de Zuid-Afrikaanse overheid.

Voor het opvolgen van de programma's die voortvloeien uit de strategienota 2005-2009 werd samenwerking gestart met de Universiteit van Pretoria. Een team van drie adviseurs - één per provincie - staat sinds april 2008 VAIS parttime bij voor de opvolging van de programma's. Hun aandacht gaat naar de strategische inbedding van de programma's in het beleid van de provincies, technische assistentie aan de programmabeheerders en de concrete vertaling van de Verklaring van Parijs inzake de Effectiviteit van de Hulp in de uitvoering van de programma's.

Momenteel wordt ook de laatste hand gelegd aan een door externe consultants uitgevoerde tussentijdse evaluatie van de uitvoering van de Strategienota Vlaanderen-Zuid-Afrika 2005-2009. Conform Artikel 21 van het Kaderdecreet Ontwikkelingssamenwerking zal het eindrapport van deze tussentijdse evaluatie in het najaar aan het Parlement worden bezorgd, na overleg in de Vlaamse Regering.

2009

In 2009 zullen de middelen voor jaar 3, 4 en 5 vastgelegd worden voor de Provincie Vrijstaat. Het betreft hier, net zoals voor KwaZulu Natal in 2007 en Limpopo in 2008, opnieuw 4,5 miljoen euro, dat wordt geïnvesteerd in twee programma's, met name het programma rond Hiv/aids preventie en gemeenschapswelzijn in Xhariep en het programma rond ondersteuning van KMMO's.

De samenwerking tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika ging van start in 1994. In 2009 zal dit in het licht gezet worden door enkele evenementen in Vlaanderen en in Zuid-Afrika. Er wordt ondermeer een boek uitgegeven waarin zowel verhalen als foto's zullen getuigen van de impact van de Vlaamse programma's op het dagelijkse leven van de betrokkenen. Op deze manier zal het brede publiek geïnformeerd en gesensibiliseerd worden.

Voor 2009 zal verder gewerkt worden aan het verhogen van de coherentie in de samenwerking. Zeker in Zuid-Afrika zijn de initiatieven van de Vlaamse overheid en het beleidsdomein Internationaal Vlaanderen in het bijzonder talrijk. Ook in de toeristische sector en in diverse Vlaamse lijndepartementen, bestaan er meerdere initiatieven waarvoor afstemming met de programma's en werkzaamheden van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking mogelijk is.

4.1.2 Mozambique

2008

Ter uitvoering van de vijfjarige strategienota, door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 14 juli 2006, werden dit jaar volgende acties ondernomen.

Technisch en beroepsonderwijs

Vlaanderen maakte in 2008 een bedrag van 2 miljoen euro vrij voor de samenwerking op het vlak van het technisch en beroepsonderwijs.

Het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking heeft in het voorjaar van 2008 een identificatiemissie uitgevoerd met het oog op het leveren van een bijdrage aan het technisch en beroepsonderwijs in Mozambique. Het door Vlaanderen gesteunde hervormingsprogramma van het technisch en beroepsonderwijs (REP) van de Mozambikaanse overheid is erop gericht het gefragmenteerde en ongecoördineerde aanbod te vervangen door een systeem dat beantwoordt aan de noden van de arbeidsmarkt en dat financieel duurzaam is. De resultaten van het vijfjarige proefproject PIREP (Programa Integrado da Reforma Educação Profissional) zullen bepalend zijn voor de verdere uitwerking van de langetermijnvisie.

Het Hoger Instituut Don Bosco is bij decreet erkend door de Mozambikaanse overheid en organiseert sedert 2007 dagonderwijs en nascholingen voor leraren uit de vier beroepenvelden die binnen PIREP geselecteerd werden en is op zoek naar financiering voor de infrastructuur van de praktijkopleidingen (ateliers, labo, bibliotheek). Op korte termijn wil ik hierin een bedrag van 1,5 miljoen euro investeren, om op lange termijn in te zetten op competentieontwikkeling in het technisch onderwijs. In het najaar van 2008 zal ik een financieringsbeslissing ter goedkeuring voorleggen aan de Vlaamse Regering.

Ook levert Vlaanderen een bijdrage aan het opleidingsfonds (FUNDEC) van PIREP dat instaat voor de uitwerking van vernieuwende opleidingsprojecten voor de bevolking in plattelandsgebieden, en in het bijzonder de vrouwen en jongeren die niet (meer) naar school gaan. Gezien FUNDEC een groot succes kent, maar er onvoldoende middelen voorhanden zijn, verleent Vlaanderen 150.000 € financiële steun aan FUNDEC, waarmee een tiental projecten kunnen geïnitieerd worden.

Volksgezondheid

Sinds 2006 levert Vlaanderen een financiële bijdrage aan de Sector Wide Approach (SWAp) voor de volksgezondheid. Op 30 juli 2008 werd een nieuwe samenwerkingsovereenkomst (PROSAUDE II) ondertekend tussen de Mozambikaanse Ministeries van Volksgezondheid, Financiën, en Planning en Ontwikkeling en 18 donoren, waaronder Vlaanderen. PROSAUDE II is een eengemaakt fonds voor de financiering van de gezondheidssector door de buitenlandse en internationale donoren en vervangt drie tot nog toe bestaande fondsen. Opmerkelijke verbeteringen t.o.v. het voorgaande kader zijn het gemeenschappelijk beoordelingskader, de afbouw van tussentijdse opgelegde voorwaarden, de voorspelbaarheid van de hulp, jaarlijkse evaluaties, vermindering van de transactiekosten en een raamwerk voor het afleggen van wederzijdse verantwoording. De voorspelbaarheid en de doeltreffendheid van de hulp wordt hierdoor versterkt, waardoor de principes van de Verklaring van Parijs een concrete vertaling krijgen. De Vlaamse regering hechtte op 18 juli 2008 haar goedkeuring aan deze samenwerkingsovereenkomst.

Tot op heden stortte Vlaanderen 6 miljoen euro in PROSAUDE. In het najaar van 2008 zal ik aan de Vlaamse Regering voorstellen om een bijdrage van 3 miljoen euro aan PROSAUDE II goed te keuren. Deze bijdrage zal enerzijds gebruikt worden voor het gezondheidsplan 2009 en anderzijds voor de financiering van het nieuwe nationaal plan voor opleiding van medisch en verplegend personeel in de gezondheidssector (2008-2015). De bedoeling van het plan is om, in het kader van de Millennium-ontwikkelingsdoelen tegen 2015 een kwalitatieve sprong voorwaarts te maken binnen de gezondheidsdiensten in Mozambique.

ODAMOZ-databank

Sinds de eerste helft van 2008 levert Vlaanderen informatie over zijn officiële ontwikkelingshulp in Mozambique aan de ODAMOZ-databank. ODAMOZ is een elektronisch hulpmiddel dat door de EU wordt gefinancierd en dat informatie biedt over de officiële ontwikkelingshulp (ODA) aan Mozambique. Het werd gecreëerd met de bedoeling enerzijds de coördinatie en harmonisatie onder donoren te verbeteren en anderzijds een betere afstemming te garanderen met de Mozambikaanse regering en dit ter uitvoering van de principes van de Verklaring van Parijs inzake de Effectiviteit

van de Hulp. Dankzij ODAMOZ kunnen projecten en programma's van donoren en VN-agentschappen in Mozambique gemakkelijk opgespoord worden. Vlaanderen wordt hierbij als een volwaardige, autonome partner gezien, wat ons in staat stelt rechtstreeks toegang te krijgen tot het forum. ODAMOZ is een gebruiksvriendelijke databank die via Internet (www.odamoz.org.mz) voor iedereen toegankelijk is.

Humanitaire bijstand

Vlaanderen geeft sedert 2003 financiële steun aan humanitaire ontminning in Mozambique. Hoewel Mozambique internationaal de verplichting is aangegaan om tegen 2009 mijnenvrij te zijn en er al heel wat successen werden behaald in het noordelijke en centrale gedeelte van Mozambique, blijft de situatie in diverse provincies – o.m. waar Vlaanderen ontwikkelingsprojecten ondersteunt - kritiek. Er moet in totaal nog een oppervlakte van bijna 9 miljoen km² gecontroleerd en ontminnd worden en dit terwijl de internationale steun voor humanitaire ontminning in Mozambique sterk verminderde. Daarom besliste de Vlaamse Regering op 6 juni 2008 een subsidie van 400.000 euro te verlenen aan de vzw Apopo die internationaal erkende ontminningsmethodes gebruikt. Voor de mijndetectie en ontminning gebruikt vzw Apopo een gecombineerde methode van mechanische middelen, bio-sensoren (hamsterratten) en manuele ontminners.

2009

Technisch en beroepsonderwijs en beroepsopleidingen

De Mozambikaanse stichting FDC (Fundação para o Desenvolvimento da Comunidade) heeft met financiële steun van de Vlaamse overheid een opleidingscentrum gebouwd in Vilanculos. Het centrum werd in 2007 gedeeltelijk vernield door een tropische orkaan. De herstellingwerken zijn bijna afgerond. FDC is van plan om het opleidingscentrum in het najaar van 2008 over te dragen aan het Mozambikaanse Ministerie van Arbeid. Voor de werking van het opleidingscentrum is de Mozambikaanse overheid op zoek naar financiële middelen. Vlaanderen is bereid om te investeren in opleidingsinitiatieven die binnen het opleidingscentrum zullen aangeboden worden voor kansarme doelgroepen, in het bijzonder vrouwen.

Volksgezondheid

In 2009 zal Vlaanderen een bijdrage leveren tot PROSAUDE II voor de uitvoering van het gezondheidsplan 2010. Daarnaast zal Vlaanderen investeren in de ontwikkeling van menselijk kapitaal voor de gezondheidssector in overeenstemming met het nieuw nationaal plan voor de ontwikkeling van menselijk kapitaal. Mozambique blijft met een ernstig tekort aan geschoold medisch personeel kampen. Dit vormt een belangrijk obstakel voor het verlenen van de nodige basisgezondheidszorg en voor de verwezenlijking van de Millenniumdoelstellingen 4,5 en 6.

Samenwerking met de IAO

Onder voorbehoud van goedkeuring van de Vlaamse Regering, zal nog voor eind 2008 ook het "Mozambique Decent Work Country Programme (DWCP) Support Project" -ondersteund door minister Frank Vandenbroucke- van start gaan. Het DWCP support project vormt een onderdeel van de operationele vertaling van de Waardig Werk-agenda van de Internationale Arbeidsorganisatie voor Mozambique. Het project zal werken rond drie grote componenten: promotie van rechten van vrouwelijke werknemers en gendergelijkheid (Women Workers' Rights and Gender Equality - WWR), ontwikkeling van vrouwelijk ondernemerschap (Women's Entrepreneurship Development – WED) en bevordering van sociale dialoog (Improving Social Dialogue – ISD). Minister Vandenbroucke voorziet hiervoor een bedrag van 1.800.000 euro, gespreid over de begrotingsjaren 2008 en 2009.

4.1.3 Malawi

2008

Goedkeuring strategienota voor ontwikkelingssamenwerking tussen Malawi en Vlaanderen

In de loop van 2008 werd de strategienota voor ontwikkelingssamenwerking tussen Vlaanderen en Malawi uitgewerkt en goedgekeurd. Daarin verbindt Vlaanderen er zich toe jaarlijks 5 miljoen euro in de samenwerking met Malawi te investeren. In de strategienota 2009-2013 werd in samenspraak met de Malawische overheid twee prioritaire sectoren van samenwerking vastgelegd, namelijk landbouw en voedselzekerheid, en basisgezondheidszorg.

De strategienota kwam er na overleg tussen vertegenwoordigers van de Malawische en Vlaamse overheid. Ook werd overleg gepleegd met internationale donoren die aanwezig zijn in Malawi, zoals o.m. de EU, DFID en Noorwegen en vertegenwoordigers van de civiele maatschappij. Ook de strategische adviesraad van het beleidsdomein Internationaal Vlaanderen (SAR iV) verstrekte advies dat verwerkt werd in de strategienota.

Aanwerving landenvertegenwoordiger en opening landenkantoor

Uit de landenanalyse die deel uitmaakt van de strategienota blijkt dat de overheden in Malawi niet alleen te kampen hebben met een tekort aan personeel, ook het capaciteitsgebrek bij bestaand personeel vormt een wezenlijk probleem. Vlaanderen houdt hiermee rekening tijdens de formulering van nieuwe programma's. Dit komt tegemoet aan de reële Vlaamse zorg voor een gedegen en nauwkeurige opvolging op het terrein. Deze opvolging dient niet alleen inhoudelijk, maar ook financieel van nabij te gebeuren.

Vanuit diezelfde zorg werd geopteerd voor een permanente aanwezigheid op het terrein en werd een vertegenwoordiger aangeworven. Vanaf het najaar zal zij instaan voor de Vlaamse samenwerking met Malawi. Sinds 1 oktober 2008 is het landenkantoor van VAIS in Lilongwe operationeel.

Voedselzekerheid blijft een prioriteit

Tot 2010 werkt Vlaanderen samen met het FAO en de Malawische overheid om in de districten Kasungu en Mzimba ongeveer 29.000 voedselonzekere gezinnen te ondersteunen. Advies en ondersteuning zullen aangeboden worden aan de overheid van Malawi en de ontwikkelingspartners om beleid inzake voedselzekerheid en landbouw en de programma's meer te richten op verbetering van de voedingszekerheid. Aan het einde van de driejarige samenwerkingsovereenkomst zal de capaciteit van de projectuitvoerende organisaties voldoende zijn om in het ganse district een geïntegreerd pakket van diensten aan te bieden ter verbetering van de voedsel- en voedingszekerheid.

Malawi, voorheen een importeerder van voedsel, betreedt stilaan het pad van de voedselexport. De inspanningen van de Malawische overheid in het kader van de voedselveiligheid werden afgelopen jaar gewaardeerd. Het Food, Agriculture and Natural Resources Policy Analysis Network (FANRPAN) reikte op 3 september 2008 een award uit aan Malawi, als erkenning voor haar groene landbouwrevolutie, die de voedselveiligheid in het land heeft verbeterd.

Ondersteunen van opleiding voor landbouwadviseurs

Malawi kampt met een acuut tekort aan veeartsen, landbouwspecialisten en landbouwadviseurs. In de jaren '80 telde de overheid meer dan 3000 adviseurs. Dat aantal is sindsdien teruggevallen tot amper 1500. Dit veronderstelt dat per landbouwadviseur zo'n 1300 boeren bereikt moeten worden voor training, advies en sensibilisering. Een volwaardige, kwaliteitsvolle veeartsenopleiding ontbreekt bovendien in het land. In 2008 worden twee projecten uitgevoerd als pilootprojecten die op korte termijn de meest cruciale problemen in de districten Kasungu en Mzimba zullen aanpakken.

De focus van het programma voor 2008 blijft training en opleiding in de landbouwsector. Daarbij is het uitgangspunt de noden en behoeften van de boeren, en in mindere mate de academische noden op onderwijsvlak zoals curriculumherziening. Met het nieuwe programma willen we directe, duurzame effecten op de levensomstandigheden van de rurale huishoudens bereiken.

Binnen de landbouwsector wordt door de donoren, Malawische overheid en civiele maatschappij de laatste hand gelegd aan het basisontwerp voor het Agricultural Development Programme (ADP). Dit programma moet een eerste stap zijn in de richting van een SWAp voor landbouw en voedselzekerheid. Het biedt een kader aan alle donoren, overheidsinstanties en de civiele sector binnen de landbouw om dezelfde resultaten na te streven en tegelijk ook activiteiten op elkaar af te stemmen. Het stoeit op vijf belangrijke pijlers (voedselzekerheid, onderzoek en ontwikkeling, marketing, capaciteitsopbouw en beheer van natuurlijke hulpbronnen) en kadert eveneens binnen de Malawi Development and Growth Strategy 2006-2011. In overeenstemming met de Parijsverklaring, zullen ook de initiatieven die Vlaanderen ondersteund binnen het ADP gekaderd worden.

2009

Landbouw en voedselzekerheid

Totnogtoe richtte de bilaterale samenwerking zich hoofdzakelijk op de sector landbouw en voedselzekerheid. Ik zal dit blijven doen en ook in 2009 drie miljoen investeren in de sector landbouw en voedselzekerheid.

Er zal ook onderzocht worden of de 4C-benadering in Malawi toegepast kan worden om voor kleinschalige lokale bedrijfjes en boeren binnen het voedselzekerheid- en landbouwtraject een betere en grotere markttoegang te garanderen. Dit zal tevens een bijdrage leveren tot het verbeteren van de lokale capaciteitsopbouw.

Steun aan de basisgezondheidszorg

In 2009 zal Vlaanderen een bijdrage van 2 miljoen € leveren aan de gezondheidssector in Malawi. Vlaanderen zal o.m. toetreden tot de SWAp voor de gezondheidssector die tot doel heeft de ganse bevolking te voorzien van een basisgezondheidspakket.

4.2 Zuidelijk Afrika: subregionale steun via internationale organisaties

Naast de bilaterale ontwikkelingssamenwerking, heeft Vlaanderen relaties ontwikkeld met een aantal internationale organisaties. Dit zijn voornamelijk een aantal gespecialiseerde agentschappen van de Verenigde Naties, zoals de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO), de wereldgezondheidsorganisatie (WGO), de Voedsel en Landbouworganisatie (FAO), maar ook het Gemeenschappelijke Programma van de VN voor de Strijd tegen hiv/aids (UNAIDS). De bijdragen aan deze VN-instellingen zijn grotendeels geoormerkt voor zuidelijk Afrika, met name de lidstaten van de Zuidelijk Afrikaanse Ontwikkelingsgemeenschap (SADC) of de partnerlanden van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking.

Hiv/aids in zuidelijk Afrika

De strijd tegen hiv/aids is nog lang niet gestreden: wereldwijd zijn meer dan dertig miljoen mensen seropositief en elk jaar komen er tweeënehalf miljoen mensen bij. Het afgelopen jaar zijn ruim twee miljoen mensen onnodig aan de gevolgen van aids gestorven. Er is geen enkele reden voor aidsmoedigheid. Preventie vormt hierbij een belangrijke strategie. Er zijn momenteel drie miljoen mensen die aidsremmers krijgen. De komende jaren zullen de noden verder oplopen. Als we nu niet inzetten op het verminderen van het aantal nieuwe infecties, is straks behandeling voor veel nieuwgeïnficeerden onbetaalbaar.

Vanaf het begin van de epidemie heeft Vlaanderen bijgedragen tot de aidsbestrijding, zowel inhoudelijk via de Vlaamse onderzoeksinstituten zoals het ITG en het Rega-Instituut als financieel via steun aan UNAIDS. Zowel op nationaal als internationaal niveau werkt de Vlaamse overheid nauw samen met onderzoekers, de Wereldgezondheidsorganisatie en UNAIDS. Preventie staat centraal in de Vlaamse aanpak. Iedereen heeft recht op een gezond leven en bescherming tegen hiv-infectie. Daarom is het van groot belang om goede voorlichting te geven aan alle groepen en hen middelen te geven om zich tegen het virus te beschermen.

In zuidelijk Afrika staan vrouwen en jongeren het meest kwetsbaar tegenover hiv/aids: elke dag worden vier keer meer jonge vrouwen dan mannen met hiv besmet. Vlaanderen richt zich in die regio dan ook vooral op deze kwetsbare groepen. Een effectief voorbeeld van het Vlaamse beleid is de focus op moeder-op-kind-transmissie (Prevention of Mother to Child Transmission, PMTCT), zodat jonge moeders hun pasgeborenen beter tegen hiv-infectie kunnen beschermen.

In 2006 heeft Vlaanderen een samenwerkingsakkoord gesloten met UNAIDS dat een beleidskader biedt voor structurele samenwerking. De regionale klemtoon ligt op de SADC-landen en in het bijzonder Mozambique en Malawi. Zo gaat de steun van Vlaamse projecten vooral uit naar preventieprogramma's, de bescherming van vrouwen en jongvolwassen meisjes en ook één van de meest kwetsbare groepen, namelijk kinderen. Elk jaar levert Vlaanderen hiervoor een bijdrage van één miljoen euro. Ook in de provincie Vrijstaat in Zuid-Afrika verleent Vlaanderen steun aan een project dat preventie van hiv/aids bij jongeren tot doel heeft. Hiervoor is 3,75 miljoen euro beschikbaar voor een periode van vijf jaar.

Een kaderovereenkomst met de Wereldgezondheidsorganisatie

Daarnaast werd de steun aan het programma voor seksuele en reproductieve gezondheid van de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) voortgezet. Aandacht gaat naar de bevordering van familieplanning, de verbetering van de gezondheid van jonge moeders en het pasgeboren kind, de controle van seksueel overdraagbare aandoeningen en hiv/aids, de preventie van onveilige abortus, gender, reproductieve rechten, seksuele gezondheid en jongvolwassenen, en technische samenwerking met landen. Bij de preventie van hiv hoort tevens de preventie van de transmissie van moeder op kind (PMTCT). In dit kader van MDG 4 (kindersterfte) steunt Vlaanderen twee initiatieven van de WGO met focus op kinderen: het voorkomen van kindermishandeling en het voorkomen van verkeersongevallen met kinderen en jongeren. Hiervoor werd een bedrag van 300.000 euro toegezegd voor de uitvoering van twee projecten in de periode 2007-2008.

In de periode 2008 tot 2011 leveren wij een bijdrage aan de realisatie van MDG 5 (moedersterfte). Op het terrein is er nood aan toegankelijke gezondheidsdiensten en opgeleid medisch personeel om voor alle lagen van de bevolking een betere zwangerschapsbegeleiding mogelijk te maken. Een aan de lokale noden aangepast model voor de zwangerschapsbegeleiding zal onder wetenschappelijke monitoring op gefaseerde wijze in de drie partnerlanden worden geïntroduceerd. In 2008 wordt één miljoen euro aan dit programma besteed.

De Vlaamse overheid steunt sinds 2001 de technische samenwerking van de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO). Om de samenwerking met WGO een structureel beleidskader te voorzien werd op 9 april 2008 een samenwerkingsakkoord met de organisatie ondertekend. Deze is in voege sinds 1 augustus 2008.

Een kaderovereenkomst met het International Trade Centre UNCTAD/WTO

ITC, opgericht in 1964, is het technische samenwerkingsagentschap van de United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) en de World Trade Organization (WTO) voor operationele ondernemingsgerichte aspecten van handel. Het ITC steunt ontwikkelings- en transitie-economieën, en meer bepaald hun ondernemingen, in hun streven naar volledige ontwikkeling van hun export en verbetering van de import. De organisatie is actief in domeinen zoals handelsbevordering, opbouw van productiecapaciteit en institutionele versterking van de private sector. De achterliggende idee is de duurzame economische ontwikkeling van deze landen te bevorderen door hun exportpositie te verbeteren.

Dit jaar voorziet Vlaanderen een financiële bijdrage van 1 miljoen euro aan het ITC en ook voor 2009 wordt 1 miljoen euro voorzien voor duurzame handel. Het betreffende programma is specifiek gericht op de ontwikkeling van het bedrijfsleven en de verbetering van het beleidskader ten aanzien van kleine en micro-ondernemingen. Doel is de versterking van de lokale markten voor verse groenten en fruit in acht landen van de Zuidelijk Afrikaanse Ontwikkelingsgemeenschap (SADC). De focus ligt op de handel in verse groenten en fruit, waar gestreefd zal worden naar een verbetering van de kwaliteit, de koelketen en de kennis over productnormen en logistiek. De betrokkenheid van kleine boeren in de productieketen voor landbouwproducten wordt expliciet nagestreefd. Op 18 juli 2008 bevestigde de Vlaamse Regering de Kaderovereenkomst ter structurering van de steun tussen het ITC en Vlaanderen.

Voor wat betreft de samenwerking met de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) verwijs ik naar de beleidsbrief buitenlands beleid.

4.3 Handel, ondernemerschap en economische ontwikkeling

De private sector is de motor van economische groei. Negentig procent van de bevolking van de ontwikkelingslanden – in sommige landen 95 procent – is actief in de private sector. De bijdrage van de private sector aan economische groei wordt voornamelijk bepaald door het investeringsklimaat. Dit zijn de locatiespecifieke factoren die gezamenlijk de mogelijkheden en prikkels vormen waardoor het bedrijfsleven (ondernemingen en individuen) investeert, werkgelegenheid creëert en tot uitbreiding van activiteiten overgaat. Een goed investeringsklimaat legt samen met een beleid gericht op het investeren in en het mondig maken van mensen, de basis voor een succesvol ontwikkelingsbeleid.

Vlaanderen weet zich te positioneren binnen de internationale coördinatie tussen donoren op het vlak van ontwikkelingssamenwerking. In het kader van MDG 8 wil het Vlaamse beleid een aantal doelen concreet ondersteunen. Meer specifiek verwijs ik hier naar handel, markttoegang voor de minst ontwikkelde landen, commerciële en technologische ontwikkeling. Binnen het ontwikkelingsbeleid tracht Vlaanderen dit op verschillende niveaus te verwezenlijken.

Bilaterale steun

Malawi is één van de weinige landen uit het Zuiden die in 2007 heeft deelgenomen aan de eerste monitoring van hulp voor handel door de WTO en de OESO. In de mate waarin handel gethematiseerd is in de Malawi Growth and Development Strategy en afhankelijk van de wijze waarop de regering dit ten uitvoer wenst te leggen, kan vanaf 2009 hierop ingespeeld worden.

De Vlaamse overheid wil bedrijven uit zuidelijk Afrika ondersteunen om toegang te krijgen tot de Vlaamse en Europese markt. Daartoe werd de *Helpdesk Import Vlaanderen* opgericht. Unizo geeft de helpdesk vorm en zal in de Vlaamse partnerlanden Zuid-Afrika, Mozambique en Malawi een netwerk van contactpunten opzetten. Trainingssessies en begeleiding dienen de exportactiviteiten van lokale KMO's te bevorderen. De regering heeft beslist het project *Go North* in 2008 te verlengen, waarbij in tussentijd een lange termijnvisie dient te worden uitgewerkt. Na afloop van het tweede werkingsjaar zal een externe evaluatie van het project uitgevoerd worden, die in belangrijke mate de verderzetting ervan mee zal bepalen.

Zoals eerder gesteld, investeert de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking daarnaast ook rechtstreeks in de creatie van lokale werkgelegenheid in de partnerlanden.

Multilaterale steun

Ik verwijs naar het hierboven geschetst programma van het International Trade Centre (ITC), dat specifiek gericht is op de ontwikkeling van het bedrijfsleven door de versterking van de lokale markten voor verse groenten en fruit (zie 4.2)

Indirecte steun

De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking steunt de promotie en toepassing van de *Common Code for the Coffee Community* (4C). De 4C-code is een gemeenschappelijk initiatief van

koffieproducenten, handelaars, vakbonden en NGO's. Het is een algemene gedragscode voor de bevordering van de economische, sociale en ecologische duurzaamheid in de productie, verwerking en verhandeling van koffie. Naast de terechte aandacht voor de relatief beperkte markt van duurzame gelabelde koffie, betekent het 4C initiatief een reële vooruitgang voor de talloze producenten van niet gelabelde koffie. Indien 4C kan toegepast worden in zuidelijk Afrika, kan een verhoging van de steun aan dit initiatief onderzocht worden. Hierbij moet worden nagegaan of het 4C-model of aanverwante multistakeholderinitiatieven kunnen worden toegepast op de productie en verhandeling van een ander gewas, zoals thee, cacao of noten.

De *Vzw Ex-change* ondersteunt KMO's in meer dan 20 ontwikkelingslanden. Vlaamse experts wisselen via dit kanaal kennis uit aangaande productiemethodes, vermarkting, regelgeving rond export en import, subsidies,... Daar bevorderen ze via kadervorming en trajectbegeleiding een vruchtbaar ondernemersklimaat. Bedoeling is aan capaciteitsopbouw te doen bij bedrijven in zuidelijk Afrika. Vlaanderen verleent een subsidie aan de vzw, in onderlinge overeenstemming dat 30 procent van wat Ex-Change onderneemt zich in één van de drie partnerlanden bevindt. In juni 2008 besliste de Vlaamse regering om de vzw 330.000 euro te verlenen. Dat is bijna 100.000 euro meer dan in 2007. De subsidie laat Ex-Change toe 140 zendingen te organiseren in 2008.

Microfinanciering vormt een doeltreffende hefboom voor de ontwikkeling van kleine ondernemingen in het zuiden. Dankzij kleinschalige leningen krijgen lokale boeren, marktvrouwen en jongvolwassenen de kans om een handel of eenmanszaak op te richten. Microfinanciering is dan ook een krachtige hefboom om pro-poor groei te realiseren. Het in 2006 opgerichte *Vlaams Waarborgfonds* wil de Vlaamse ontwikkelingsfondsen, die microkrediet verlenen of fondsen ter beschikking stellen van kleine ondernemers in het Zuiden, mee beschermen tegen eventuele financiële en politieke risico's. In 2008 beschikt het fonds over een bedrag van 744.000euro.

4.4 Humanitaire hulp

2008

In 2008 werden verschillende initiatieven genomen voor het verstrekken van noodhulp. Veruit de meeste middelen werden besteed in Afrika, namelijk 76 %. Vooral zuidelijk Afrika werd gesteund naar aanleiding van de overstromingen. In Mozambique werd een belangrijke bijdrage geleverd in het kader van ontminning (zie 4.1.2). De financiële steun werd toegezegd aan een aantal NGO's en VN-organisaties die de hulpacties op het terrein coördineren en uitvoeren. 30% van het budget werd via VN-organisaties besteed.

Organisatie	Land	Doelstelling	Subsidie in euro
Unicef België	Madagascar	Steun aan de gezondheids-en voedingssector voor de slachtoffers van de cycloon Ivan en Fame	150.000
Rode Kruis Vlaanderen	Zuidelijk Afrika	Noodhulp aan de slachtoffers van de overstromingen	150.000
UNHCR	Kenia	Noodhulp aan de vluchtelingen in Kenia	150.000
APOPO	Mozambique	Apopo Mozambique Mine Action Programme 2008	400.000

Rode Kruis Vlaanderen	Democratische Republiek Congo	Bescherming slachtoffers seksueel geweld	300.000
Unicef België	Myanmar	Directe bescherming voor de kinderen in de gebieden getroffen door de cycloon Nargis	100.045
Universiteit Antwerpen	Myanmar	Help Myanmar	50.000
Wereldsolidariteit	Bangladesh	Noodhulp voor slachtoffers van de cycloon Sidr	150.000
Caritas International	Ethiopië	Voedingsprogramma ten voordele van kinderen, zwangere en zogende vrouwen	150.000

2009

Vanaf 2009 zal Vlaanderen haar budget voor noodhulp met 1 miljoen uitbreiden. Aanleiding is dat het aantal humanitaire rampen het voorbije jaar sterk is toegenomen. Vlaanderen engageert zich om haar capaciteit voor preventie en respons voor humanitaire hulp op te drijven.

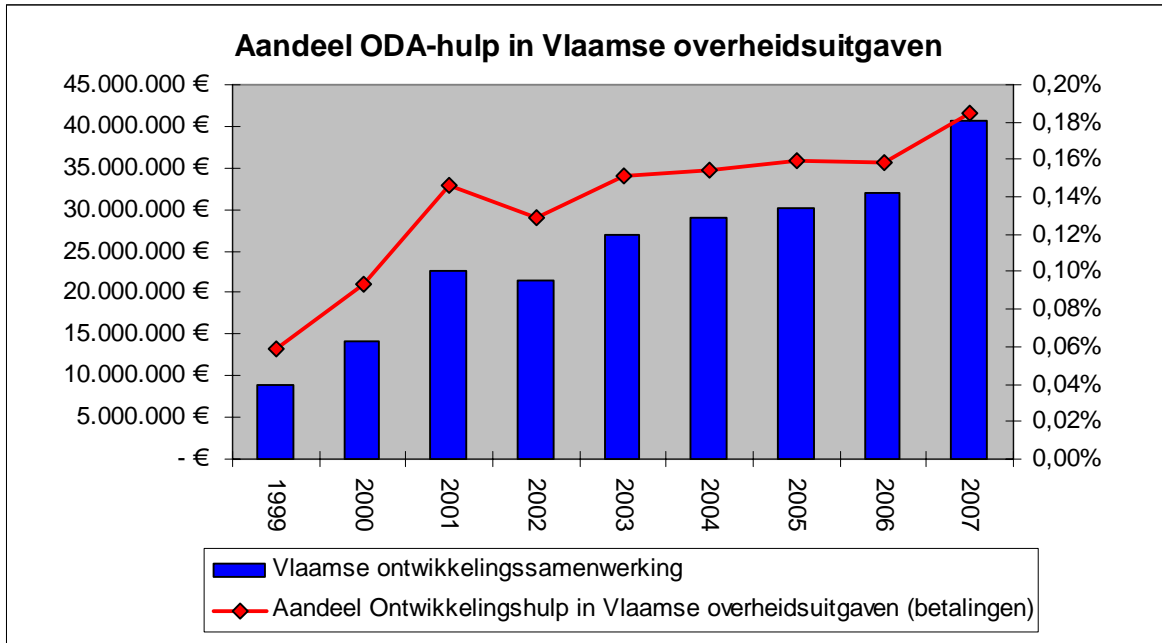
Dit jaar was een grote meerderheid van de internationale verzoeken om humanitaire hulp klimaatgerelateerd. Verwacht wordt dat de effecten van de opwarming in de toekomst nog sterker tot uiting zullen komen in de ontwikkelingslanden. De frequentie van intense neerslag, extreme droogte of cyclonen neemt stelselmatig toe in reeds kwetsbare gebieden - waaronder de Vlaamse partnerlanden. Een meerderheid van de bevolking in ontwikkelingsregio's (kleinschalige boeren, vissers, bosafhankelijke volken) is sterk afhankelijk van de ecologische omgeving voor haar voedsel- en levensvoorziening. O.a. toenemende droogte en overstromingen reduceren de landbouwopbrengsten, waardoor het ook moeilijker om de nodige voedselvoorraden aan te leggen. Dit alles verhoogt het risico op humanitaire rampen.

Algemeen wordt verwacht dat de potentiële impact van noodsituaties in de toekomst enkel zal toenemen. Deze toestand heeft geleid tot een verhoogde aandacht voor Rampenbeheersing door middel van preventie en risicobeheer (Disaster Preparedness and Mitigation), waarvoor Vlaanderen in het kader van de humanitaire bijstand eveneens een sterker engagement zal opnemen. Deze samenwerking zal rekening houden met onze geografische prioriteit, nl. zuidelijk Afrika

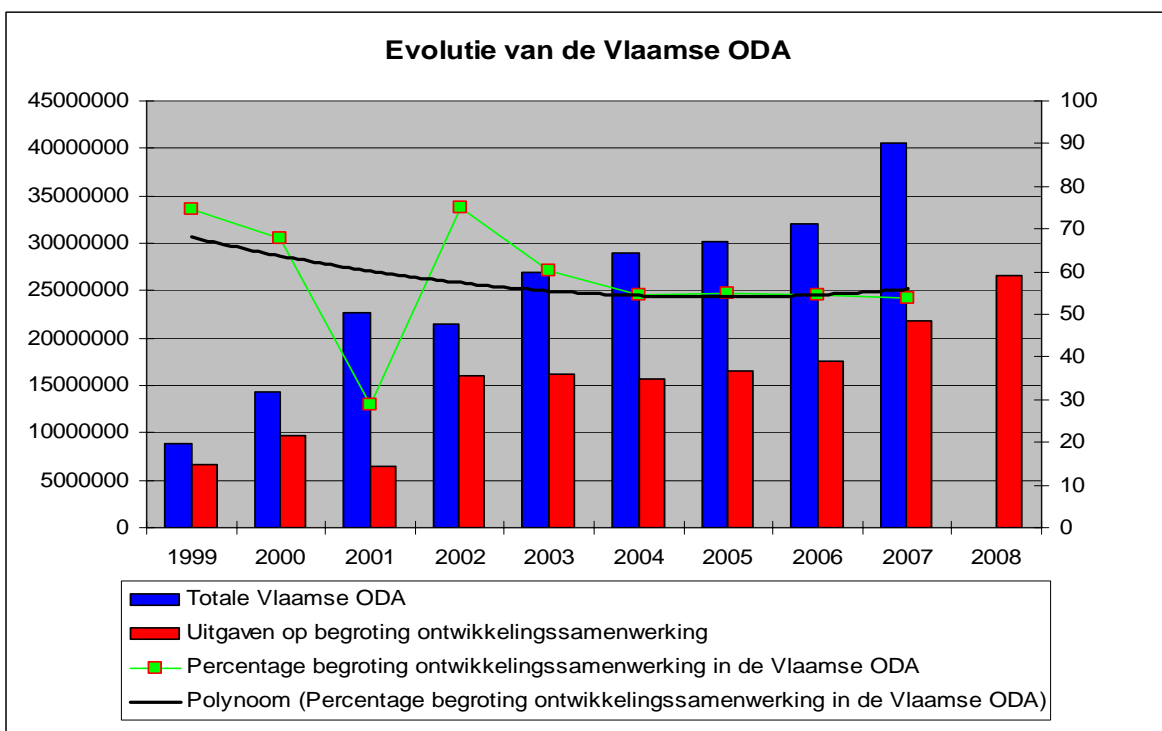
In de voorbije jaren zijn op wereldvlak heel wat inspanningen genomen om de efficiëntie van noodhulp te vergroten. Ook in Vlaanderen werd gewerkt aan een optimalisering van de procedures om noodhulpacties te ondersteunen met een snelle beslissing van de overheid en een tijdige overdracht van de toegezegde kredieten. Deze procedures verlopen momenteel binnen aanvaardbare termijnen.

5. Middelen voor ontwikkelingssamenwerking

Onderstaande grafiek geeft alle Vlaamse overheidsuitgaven over de jaren heen weer, die volgens de criteria van het Ontwikkelingshulpcomité van de OESO aanrekenbaar zijn als Officiële Ontwikkelingshulp (Official Development Assistance, ODA). We stellen een stijgend verloop vast van de hulp van 8 miljoen euro in 1995 tot 40 miljoen euro in 2007.

De Vlaamse hulp wordt in rekening gebracht bij de federale Directie-Generaal ontwikkelingssamenwerking (DGOS), die het geheel van alle Belgische bijdragen rapporteert aan de OESO. In het Vlaams regeerakkoord stond te lezen dat Vlaanderen een actieve bijdrage zou leveren tot het halen van de budgettaire norm van 0,7% van het BBP voor het totaal van uitgaven voor Officiële Ontwikkelingshulp.

Maar ook binnenin de begroting voor ontwikkelingssamenwerking stijgen de middelen (zie bovenstaande grafiek). Binnen deze legislatuur betreft het een stijging van 15,7 miljoen in 2004 naar 27,8 miljoen in 2009. Procentueel gezien is het aandeel van de begroting ontwikkelingssamenwerking in de totale Vlaamse ODA hulp in de afgelopen vier jaar gestabiliseerd tot ongeveer 55 procent. Dit percentage komt overeen met dat van de federale DGOS, die tijdens diezelfde periode 56 procent van de Belgische ontwikkelingsprogramma's beheerde.

In 2008 steeg het begrotingsprogramma ontwikkelingssamenwerking met 22 procent. Deze middelen werden ondermeer ingezet voor een bijdrage aan het WFP en het ITC. In 2008 werden ook extra middelen vrijgemaakt voor de ontwikkeling van de website vierde pijler en voor duurzame handel en duurzame economische ontwikkeling van het Zuiden. In 2009 werden de uitgaven voor humanitaire hulp met één miljoen uitgebreid.

Kris PEETERS

Minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Institutionele Hervormingen,
Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme,
Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid

Bijlage: Overzicht van de nieuwe initiatieven in 2009

- 15 jaar samenwerking met Zuid-Afrika: fotoboek en reportage i.s.m. Vlaanderen vakantieland
- Steun aan de opleidingen van het Mozambikaanse opleidingscentrum FDC
- Steun aan de ontwikkeling van human resources voor de gezondheidssector in Mozambique
- Uitvoering van de strategienota 2009-2013 in Malawi : toetreding tot de SWAp gezondheidszorg en bijdrage leveren aan het Agricultural Development Programme
- Opzetten van een kleinschalig 4C-initiatief in Malawi
- Aanmaak Engelstalige website voor VAIS

Bijlage: Parlementaire moties en Resoluties

Niet van toepassing

Afkortingen

AIDS	Acquired Immunodeficiency Syndrome
DIV	Departement Internationaal Vlaanderen
EPA	Economic Partnership Agreement – overeenkomsten die worden afgesloten tussen groepen van ACP-landen en de EU
EU	Europese Unie
FAO	Voedsel en Landbouworganisatie (VN)
HIV	Human Immunodeficiency Virus
IPS	Inter Press Service
KMO	Kleine en middelgrote ondernemingen
KMMO	Kleine, middelgrote en micro-ondernemingen
MDG	Millenniumontwikkelingsdoelen
NGO	Niet-gouvernementele organisatie
ODA	Official Development Assistance – Officiële Ontwikkelingshulp
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
PIREP	Integrated Program for the Reform of Technical Education
SADC	Southern African Development Community
SWAp	Sector Wide Approach
UNAIDS	Gemeenschappelijk VN-Programma voor HIV/AIDS
VAIS	Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking
VN	Verenigde Naties
WHO	Wereldhandelsorganisatie
WFP	World Food Programme
WGO	Wereldgezondheidsorganisatie